

**ASKERİ HAKİMLER KANUNU <sup>(1)</sup>**

**Kanun Numarası** : 357  
**Kabul Tarihi** : 26/10/1963  
**Yayımlandığı R. Gazete** : Tarih: 26/10/1963 **Sayı** : 11541 (Mükerrer)  
**Yayımlandığı Düstur** : Tertip : 5 **Cilt** : 2 **Sayfa** : 2191

*Bu Kanunun yürürlükte olmayan hükümleri için bakınız  
"Yürürlükteki Bazı Kanunların Mülga Hükümleri Külliyatı"  
Cilt: 2 Sayfa: 707*

**BİRİNCİ KISIM***Mesleke Giriş***BİRİNCİ BÖLÜM***Genel Hükümler*

*Askeri hakim ve askeri savcı olmak için genel şartlar:*

**Madde 1 – (Değişik: 10/11/1983 - 2948/1 md.)**

Askeri hakim ve askeri savcılık sınıfına kabul olunabilmek için:

A) Türk vatandaşı olmak,

B) Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Yeteneği Yönetmeliğinde belirlenen sağlık şartlarına sahip olmak,

C) **(Değişik: 22/1/2015 - 6586/38 md.)** Taksirli suçlar hariç olmak üzere; affa veya zamanaşımına uğramış yahut ertelenmiş olsa bile, bir suçtan hükümlü olmamak, ceza soruşturması veya kovuşturması altında olmamak yahut bir suçtan yargılanıp da hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı bulunmamak,

D) Sarhoşluğu, kumar oynamayı adet edinmiş veya kumar oynatmış olmamak, yahut kendisinin veya ana ve babasının ve varsa eşinin ahlak yönünden kötü halî bulunmadığının veya kedisinin yasa dışı tutum ve davranışları olmadığının yaptırılacak araştırma sonunda anlaşılmış bulunmak,

Şarttır.

*Kaynaklar:*

**Madde 2 –** Askeri hakim ve askeri savcı ihtiyacı aşağıda belirtilen kaynaklardan sağlanır:

A) Muvazzaf subay olan isteklilerden, üniversitelerce aranıyorsa, hukuk fakültelerine giriş sınavlarını veya testlerini kazananlardan bu fakültelere gönderilip öğrenimlerini başarı ile bitirenler,

---

(1) Bu Kanunun adı (Askeri Hakimler ve Savcılar Kanunu) iken 17/7/1972 tarih ve 1611 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile (Askeri Hakimler Kanunu) olarak değiştirilmiştir.

B) Askeri liseleri bitirerek harb okullarına kabul olunan isteklilerden, üniversitelerce aranıyorsa, hukuk fakültelerinin giriş sınavlarını veya testlerini kazananlardan bu fakülterele gönderilip öğrenimlerini başarı ile bitirenler,

C) Kıtada başarı göstermiş ve bir hukuk fakültesi bitirmiş bulunan yedek subaylardan askerlik görevleri sırasında istemde bulunanlar. <sup>(1)</sup>

D) **(Ek: 19/1/1981 - 2372/1 md.; Değişik: 1/6/2005 – 5359/1 md.)** Harp okulu mezunu ya da en az dört yıllık fakülte veya yüksekokulu Türk Silâhlı Kuvvetleri nam ve hesabına okuyarak muvazzaf subay nasbedilenlerden veya 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine göre dış kaynaktan muvazzaf subay nasbedilenlerden hukuk fakültesi mezunu üsteğmen rütbesinde veya yüzbaşı rütbesinin ilk üç yılında bulunanlar. Bu subayların taşımaları gereken diğer özel şartlar yönetmelikle belirlenir.

E) **(Ek: 22/9/1983 - 2894/1 md.; Değişik: 1/6/2005 – 5359/1 md.)** Kendi hesabına hukuk fakültesini bitiren bayanlar ile aynı durumda olan (...) <sup>(2)</sup> erkek vatandaşlardan istemde bulunanlar. <sup>(2)</sup>

F) **(Ek: 24/5/1989 - 3562/1 md.)** Liseleri bitirerek hukuk fakültelerine devam hakkını kazanmış olanlar ile hukuk fakültelerinde okudukları sınıfı başarı ile geçenlerden lüzum ve ihtiyaç duyulduğunda askeri öğrenciliğe kabul edilip, öğrenimlerini tamamlayanlar.

**(Değişik: 19/1/1981 - 2372/1 md.)** Bu kaynaklardan faydalanmaya ilişkin şekil ve esaslar, Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine, Milli Savunma Bakanlığınca tespit olunur.

*Muvazzaf subaylar hakkında özel şartlar:*

**Madde 3 – Üsteğmenlik rütbesinin en çok ikinci yılında bulunan ve kıtada en az iki yıl hizmet görmüş olan muharip sınıf subaylardan istekli bulunanlar, üniversitelerce aranıyorsa, hukuk fakültelerinin giriş sınavlarını veya testlerini kazandıkları takdirde, en çok; Türkiye'deki hukuk fakültelerinin öğrenim sürelerinden bir yıl fazla süre ile izinli sayılarak hukuk öğrenimi yapmak üzere bu fakülterele gönderilirler.**

Savaş halinde bu izin geri alınabilir.

Bu subayların diğer nitelikleri, seçimlerinin ne şekilde yapılacağı ve seçilenlerin hukuk fakültelerindeki öğrenimleri sırasında tabi olacakları şartlar Milli Savunma Bakanlığınca düzenlenecek bir yönetmelikte belirtilir.

*Başarısızlık:*

**Madde 4 – (Değişik: 17/7/1972 - 1611/1 md.)**

Hukuk fakültelerini; 3 üncü maddede gösterilen süre içinde bitiremeyen, başarısızlık veya diğer sebeplerle bir defadan fazla sınıfta kalmak suretiyle bu süre içinde bitirmelerine imkan olmayan veyahut üniversiteler yönetmeliklerine göre öğrencilikle ilişkileri kesilen subayların izinleri kaldırılır ve kıtalarına gönderilirler.

Bunlar hakkında 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır.

*Mecburi hizmet:*

**Madde 5 – (Değişik: 17/7/1972 - 1611/1 md.)**

Hukuk öğrenimine gönderilen subayların yükümlülük süreleri, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine tabidir.

*Hukuk öğrenimi sırasında terfi:*

**Madde 6 – (Değişik: 17/7/1972 - 1611/1 md.)**

Hukuk öğrenimi süresi içinde üst rütbeye veya kıdemliliğe yükselme sırası gelenlerle kademe ilerlemesi yapacak subaylar hakkında 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümleri gereğince işlem yapılır.

(1) Bu hükmün uygulanmasında ek 3 üncü maddeye bakınız

(2) 9/9/2014 tarihli ve 29114 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin 9/4/2014 tarihli ve E.: 2014/34, K.: 2014/79 sayılı Kararı ile bu bentte yer alan "ve henüz askerliğini yapmamış" ibaresi iptal edilmiştir.

*Askeri öğrenci olarak öğrenim yapanlar hakkında özel şartlar:*

**Madde 7 – (Mülga: 24/5/1989 - 3562/8 md.)**

*Diğer adaylar hakkında özel şartlar:*

**Madde 8- (Değişik: 19/6/2010-6000/14 md.)**

Hukuk fakültelerini bitirmiş ve yedek subay okuluna girişlerinde düzeltilmemiş nüfus kayıtlarına göre lisans ve yüksek lisans öğrenimi yapmış olanlar için otuz, doktora öğrenimini tamamlamış olanlar için otuzbeş yaşından büyük olmayan yedek subaylar ile 2 nci maddenin birinci fıkrasının (D) bendinde belirtilen subaylar ve hukuk fakültelerini bitirmiş ve düzeltilmemiş nüfus kayıtlarına göre lisans ve yüksek lisans öğrenimi yapmış olanlar için otuz, doktora öğrenimini tamamlamış olanlar için otuzbeş yaşından büyük olmayan bayanlar ile aynı durumda olan ve henüz askerliğini yapmamış erkeklerden istekli olanlar, Milli Savunma Bakanlığınca yapılan sınavla alınır. Sınavı kazananlardan askerlik yükümlülüğünü yerine getirmekte olanlar terhis edilir. 2 nci maddenin birinci fıkrasının (D) bendinde belirtilen subaylar hariç sınavı kazananlardan, adaylık öncesi intibak eğitimini başarı ile tamamlayanlar muvazzaf subaylığa nasbedilerek askeri hakim adaylığına geçirilirler.

Sınav, adaylık öncesi intibak eğitimi, adaylığa kabul ve ayrılanların eksik kalan askerlik hizmetlerini tamamlamaları ile ilgili usul ve esaslar Milli Savunma Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.

Sınıf okulu, yedek subaylık, muvazzaf subaylık ve adaylık öncesi intibak eğitiminde geçen süreler askerlik hizmetinden sayılır. Sayılan askerlik hizmet süresi, statüsüne göre tabi olduğu hizmet süresini karşılayanlar terhis edilir ve bu kişiler yükümlülüklerini yerine getirmiş sayılır. Sayılan askerlik hizmet süresi, tabi olduğu hizmet süresini karşılamayanlardan;

a) Teğmen olarak nasbedildikten sonra ayrılanların eksik kalan askerlik hizmetleri, 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu hükümlerine göre, teğmen rütbesiyle yedek subay olarak tamamlattırılır.

b) Teğmen nasbedilmeden ayrılanlardan;

1) Asteğmen rütbesindeyken adaylık öncesi intibak eğitimine başladıktan sonra ayrılanların eksik kalan hizmetleri asteğmen rütbesiyle önceki birliklerinde,

2) Sınıf okullarında öğrenim görmekte iken adaylık öncesi intibak eğitimine başladıktan sonra ayrılanların eksik kalan hizmet süreleri önceki sınıf ve statüleri ile sınıf okullarına sevk edilerek,

3) Askerlik hizmetine başlamadan adaylık öncesi intibak eğitimine başladıktan sonra ayrılanların eksik kalan hizmet süreleri, 1076 sayılı Kanun hükümlerine göre, tamamlattırılır.

c) Mahkeme kararı ile ya da haklarında verilen mahkeme kararlarının sonucu olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarılanların eksik hizmetleri, 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen süre esas alınarak er rütbesiyle tamamlattırılır.

Bu dönem içerisinde sağlık sebebi hariç olmak üzere, başarısızlık veya başka bir nedenle ilişkileri kesilenlere Devletçe yapılan masraf, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre tahakkuk ettirilerek, faizi ile birlikte ödettilir.

Adaylık öncesi intibak eğitimindekiler;

a) Asteğmenler için ilgili mevzuatında öngörülen aylık ve mali haklar ile sosyal yardımlardan (tayın bedeli hariç) aynen yararlandırılır.

b) Bu Kanunda belirtilen istisnalar hariç sağlık ve disiplin işlemleri bakımından harp okulu öğrencilerinin intibak eğitiminde tabi olduğu kural ve müeyyidelere tabidir.

Adaylık öncesi intibak eğitimleri, takvim yılının 30 Ağustos tarihine kadar tamamlanır. Bu kişilerin subaylık nasıpları hangi tarihte olursa olsun, kademe ilerlemesi veya üst rütbeye yükselmelerine esas olacak nasıplarında kararname takvim yılının 30 Ağustos tarihi esas alınır. Ancak, 30 Ağustos tarihinden sonra subay nasbedilenlere bu işlemde dolayı geriye doğru maaş, maaş farkı ve diğer özlük hakları verilmez.

Yedek subaylardan adaylığa kabul edilenler ile bayan adaylar ve bunlarla aynı durumda olan ve henüz askerliğini yapmamış erkek adayların kıdem ve kademe ilerlemeleri, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine göre yapılır.

## İKİNCİ BÖLÜM

### Adaylık

*Adaylık süresi:*

**Madde 9 – (Değişik: 17/7/1972 - 1611/1 md.)**

Adaylık süresi bir yıl olup bu hizmet askeri hakimlik ve askeri savcılık hizmetlerinden sayılmaz.

Adayların göreve bağlılık dereceleri ile bu kanunun 1 inci maddesinde yazılı diğer niteliklerinin ne suretle denetleneceği, sicil işleri, nerelerde görevlendirilecekleri ve adaylıkla ilgili diğer hususlar Milli Savunma Bakanlığınca yapılarak bir yönetmelikle düzenlenir.

Zorunluluk hallerinde 1 inci fıkrada yazılı adaylık süresi üç aya kadar indirilebilir.

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

### Adaylık ve Yardımcılık

*Adaylık:*

**Madde 10 – (Değişik: 17/7/1972 - 1611/1 md.)**

Adaylıkta başarı gösterenler, adaylık süresince saptanan istidatları ve kendi dilekleri de gözönünde tutularak Milli Savunma Bakanlığının mesleğe kabul kararı üzerine askeri hakim yardımcılığı veya askeri savcı yardımcılığı görevlerinden birine atanırlar. <sup>(1)</sup>

Askeri hakim veya askeri savcı yardımcılıkları görevlerine atanmaya engel halleri görülenlerin adaylıklarına son verilir.

Bunlardan:

A) Öğrenimlerini muvazzaf subay olarak yapmış olanlar eski sınıflarına iade edilirler.

B) **(Değişik: 22/9/1983 - 2894/3 md.)** Öğrenimlerini askeri öğrenci olarak yapmış olanlar ile muvazzaf subaylığa geçirilmiş yedek subaylar ve sivil kaynaktan alınanlar istifa etmiş sayılarak, aldıkları aylıklar dışında Devletçe bunlara yapılan masraflar, kanuni faizleri ile birlikte kendilerinden tahsil olunur. <sup>(2)</sup>

(1) 25/7/2016 tarihli ve 669 sayılı KHK'nin 12 nci maddesiyle bu fıkrada yer alan "gözönünde tutularak" ibaresinden sonra gelmek üzere "Milli Savunma Bakanlığının mesleğe kabul kararı üzerine" ibaresi eklenmiş olup, daha sonra bu hüküm 9/11/2016 tarihli ve 6756 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

(2) 15/8/2016 tarihli ve 671 sayılı KHK'nin 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "kadınlar" ibaresi "sivil kaynaktan alınanlar" şeklinde değiştirilmiş olup, daha sonra bu hüküm 9/11/2016 tarihli ve 6757 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

*Yardımcılık:*

**Madde 11 – (Değişik: 17/7/1972 - 1611/1 md.)**

Askeri hakim ve askeri savcı yardımcılıkları görevlerinde bekleme süresi üç yıldır. Bu süre sonunda yeterli görülenler askeri hakimliğe geçirilirler. Yeterli görülmeyenlerden; bu kanunun 10 uncu madesinin (A) bendi kapsamına girenler eski sınıfına iade edilirler. (B) bendi kapsamına girenler, yardımcılıkta bir yıl daha denenirler. Bu süre sonunda da yeterlik gösteremeyenler, Genelkurmay Başkanlığınca ihtiyaç görülen sınıflara geçirilirler. Türk Silahlı Kuvvetlerinde hizmet ihtiyacı görülmeyenlerin, Milli Savunma Bakanlığınca Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkileri kesilir. Bunlara hizmet süresince ödenen aylık, ödenek ve tazminatlar hariç, Devletçe yapılan diğer masraflar kanuni faizleri ile birlikte kendilerinden tahsil olunur.

Bu yeterlik için, askeri hakim veya askeri savcı yardımcılığı görev süresi içinde alınan mesleki sicil notları ortalamasının mesleki sicil tam notunun % 50 veya daha fazlası olması şarttır.

İKİNCİ KISIM  
*Özlük İşleri*  
BİRİNCİ BÖLÜM  
*Yükselme*

*Sicil belgeleri ve sicil üstleri:*

**Madde 12 – (Değişik: 22/5/2012 - 6318/29 md.)**

Askeri hakimlerin rütbe terfii, rütbe kıdemliliği ve kademe ilerlemesi yapmalarını temin edecek yeterlilikleri sicil ile saptanır.

Sicil belgeleri; general-amiral sicil belgesi, subay (asteğmen-albay) sicil belgesi ve mesleki sicil belgesi olmak üzere üç çeşit olup, bu belgelerin kimler için düzenleneceği aşağıda gösterilmiştir. Sicil belgelerinin şekil ve kapsamı mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre Millî Savunma Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

a) General-amiral sicil belgesi; idari sicil üstlerince askeri hakim general-amiraller hakkında düzenlenir.

b) Subay (asteğmen-albay) sicil belgesi; Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı, askeri yargı ile ilgili idari görev kadroları, adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kadroları, Askeri Yargıtay Başkanlığı ve Başsavcılığı kadroları ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığı ve Başsavcılığı kadrolarında görevli askeri hakimler ile yardımcı askeri savcılar ve askeri savcı yardımcıları hakkında düzenlenir.

c) Mesleki sicil belgesi; askeri hakimlik, askeri savcılık, adli müşavirlik ve adli müşavir yardımcılığı ile disiplin subaylığı görevlerinde bulunanlar hakkında düzenlenir. Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcısı, daire başkanları ve üyeleri hakkında general-amiral sicil belgesi, subay sicil belgesi ve mesleki sicil belgesi; askeri hakim general-amiraller, Askeri Yargıtay Başsavcı yardımcıları ve tetkik hakimleri ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi savcı ve raportörleri hakkında mesleki sicil belgesi düzenlenmez.

**(Değişik üçüncü fıkra: 3/10/2016-KHK-676/54 md.)** Subay sicil belgesini düzenlemeye ve sicil vermeye yetkili idari sicil üstleri şunlardır:

a) Birinci sicil üstü: Müsteşar Yardımcılığı, Askeri Adalet İşleri ve Kanunlar Genel Müdürlüğü, Hukuk Müşavirliği ve Askeri Adalet Teftiş Kurulu Dairesi Başkanlığı, askeri yargıyla ilgili diğer idari görev kadroları ile adli müşavirlik ve disiplin subaylığı kadrolarında bulunanlar için amir durumunda olan.

b) İkinci sicil üstü: Kuruluş bağlantısına göre birinci sicil üstünün bir üst görev yerinde bulunan.

c) Üçüncü sicil üstü: Kuruluş bağlantısına göre ikinci sicil üstünün bir üst görev yerinde bulunan.

Subay sicil belgesi düzenlemeye yetkili sıralı sicil üstlerinin istisnaları şunlardır:

a) Askeri savcılar, birlikte çalıştıkları yardımcı askeri savcı ve askeri savcı yardımcılarının sicil üstüdür.

b) Adli müşavirler, birlikte çalıştıkları müşavir yardımcılarının ve şube müdürlerinin birinci sicil üstüdür.

c) Askeri Yargıtay Başsavcı yardımcılarının, Askeri Yargıtay Başsavcı Başyardımcısı ve Askeri Yargıtay Başsavcısı; Askeri Yargıtay tetkik hakimlerinin, ilgili Askeri Yargıtay dairesi başkanı ve Askeri Yargıtay Başkanı sıralı sicil üstleridir.

d) Askeri Yüksek İdare Mahkemesi savcılarının, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı; Askeri Yüksek İdare Mahkemesi raportörlerinin, ilgili Askeri Yüksek İdare Mahkemesi dairesi başkanı ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı sıralı sicil üstleridir.

e) Askeri Yargıtay Başsavcı Başyardımcısının; Askeri Yargıtay Başsavcısı sicil üstüdür.

General-amiral sicil belgesi, subay sicil belgesi ve mesleki sicil belgesine ait sicil tam notu ayrı ayrı yüzdür.

Subay sicil belgesindeki her niteliğe on üzerinden not verilir. Notlar tamsayı olarak verilebilir. Niteliklerden herhangi birine beşten aşağı not takdir edildiğinde, sicil süresi içinde düzenlenmiş işlemler yazı ve belgelerin sicil belgesine eklenmesi zorunludur.

Mesleki sicil notu niteliklere göre değil, 13 üncü maddede gösterilen esaslara göre takdir edildikten sonra toplanarak verilir.

Sicil notu; sicil belgesindeki niteliklere verilen notların toplamının ortalaması alınarak saptanır. Bölüm sonucu tamsayı çıkmaz ise iki hane yürütülür. Bulunan rakam o yıldaki sicil notunu teşkil eder.

Sicil tanzimine esas olan sicil süresi bir terfi yılıdır.

General-amiral ve subay sicil belgelerinin düzenlenebilmesi için, sicili düzenlenecek askeri hakim bir sicil süresi içinde altı ay görev yapması gereklidir. 926 sayılı Kanun hükümlerine göre hizmetten sayılan süreler, görevden ve sicil süresinden sayılır. Sicil üstü, asıl veya vekil olarak o görev yerinde sicili düzenlenecek ile birlikte üç ay süreyle görev yapmadıkça sicil düzenleyemez.

*Mesleki sicil notunun kimler tarafından verileceği, not verme esasları ve diğer hususlar:*

**Madde 13 – (Değişik: 17/7/1972 - 1611/1 md.)**

A) Mesleki sicil notları:

1. Askeri hakim ve yardımcıları için Askeri Yargıtay daireleri ve Daireler Kurulunca,
2. Askeri savcı ve yardımcıları için Askeri Yargıtay Başsavcılığı ve Askeri Adalet müfettişlerince,
3. **(Değişik: 24/5/1989 - 3562/3 md.)** Adli müşavirler ve yardımcıları ile askeri hakim sınıfindan olan disiplin subayları için Askeri Adalet müfettişlerince verilir.

B) Mesleki sicil notunun saptanmasında aşığıdaki hususlar dikkate alınır:

1. Askeri Yargıtay daireleri ve Daireler Kurulunca:

- a) Dosyanın intizam derecesi,
- b) Yargılamanın sevk ve yönetiminde başarı derecesi,
- c) Davanın kanuni ve zorunlu sebepler dışında uzatılıp uzatılmadığı,
- d) Delillerin tahlili ve tartıőılmasında belirtilen kanaat ve içtihadın gerekçelerinin açıklanmasında başarı derecesi,
- e) Hükümün esasında başarı derecesi.

Bu unsurlara göre, her dosya için bir mesleki sicil notu takdir edilir. Bu notun takdirinde; davaya konu olan içtihatlarda değişiklik olup olmadığı, hükümün ilişkin bulunduğu işin nevi ve mahiyeti dikkate alınarak leh ve aleyhte kanaat getirilmesine müsait olmayan işler için not verilmez. Hükümün bozulması, onanması, düzeltilerek onanması halleri, kesin olarak lehte ve aleyhte not verilmesi için sebep teşkil etmez.

Askeri Yargıtay dairelerince bozulan karara mahal mahkemesince uyulmayıp direnme kararlarının Askeri Yargıtay Daireler Kurulunca onanması veya itiraz ve karar düzeltilmesi gibi kanun yollarından biri ile daire kararının kaldırılması veya düzeltilmesi üzerine evvelki daire kararı gözönünde bulundurulmak suretiyle tanzim olunan not, aynı bekleme süresi içinde tanzim edilmiş ise hükümsüz addedilir ve yeni not verilir.

Bu suretle sicil süresinin başlangıcından, sicil düzenlenmesi zamanına kadar her dosya için verilmiş notların ortalaması, askeri hakim ve yardımcılarının mesleki sicil notu olur.

2. Askeri Yargıtay Başsavcılığınca:

- a) Hazırlık soruşturmasının sevk ve yönetiminde ve delillerin takdiri ve toplanmasında isabet derecesi,
- b) Hazırlık soruşturmasının kanuni ve zorunlu sebepler dışında uzatılıp uzatılmadığı,
- c) İddianamede, suç teşkil eden maddi eylemin açıklanması, suçun tavsifi ve uygulanması istenen kanun maddelerinde, Hazine zararı olan ahvalde, Hazine zararının miktarı ve kapsamını saptamada isabet derecesi,
- d) Duruşma sırasında vaki iddia ve istemlerinde isabet derecesi,
- f) Kanun yollarına müracaat edilmesini gerektiren sebepler mevcut olduğu halde, kanun yollarına başvurulması halinin bahis konusu olup olmadığı ve kanun yollarına başvurulması hallerinde, bu müracaatta ve gerekçesinde isabet derecesi.

Bu unsurlara göre her dosya için bir mesleki sicil notu takdir edilir. Bu notun takdirinde, davaya konu olan maddi eylem ve uygulanması istenen kanun maddeleri hakkındaki içtihatlarda bir değişiklik husule gelip gelmediği, davaya konu olan fiilin nevi ve mahiyeti. Askeri Yargıtay incelemeleri sonuçları ve düzen ve tertibi dikkate alınır. Leh ve aleyhe kanaat getirilmesine müsait olmayan işler için not verilmez. Hükmün bozulması, onanması ve düzeltilerek onanması, mutlaka lehe ve aleyhe not verilmesi için sebep teşkil etmez.

Askeri Yargıtay dairelerince bozulan karara mahal mahkemesince uyulmayıp, direnme hallerinde işbu direnme kararlarının Askeri Yargıtay Daireler Kurulunca onanması üzerine evvelce bozma kararı göz önünde bulundurulmak suretiyle tanzim olunan not aynı bekleme süresi içinde tanzim edilmiş ise hükümsüz addedilir ve yeni not verilir.

Bu suretle mesleki sicil süresinin başlangıcından sicil tanzim zamanına kadar her dosya için takdir edilen notların ortalaması, askeri savcı ve yardımcılarının Askeri Yargıtay Başsavcılığınca verilmiş mesleki sicil notu olur.

3. Askeri Adalet Müfettişlerince:

A) **(Değişik: 24/5/1989 - 3562/3 md.)** Askeri savcılar, adli müşavirler ve yardımcılarını ile disiplin subaylığı görevini yapan askeri hakim subaylar için:

- a) Teftişe tabi yıl içinde kendilerine verilen dosya miktarı ile o yıl içinde sonuçlandırdığı ve ertesi yıla devrettiği dosya miktarı,
- b) Hazineyi ilgilendiren zararları tayin ve tespitle kanuni yollardan takibedip etmediği,
- c) Gaipilere ait kanun hükümlerinin uygulanmasında kanuna aykırı veya gecikmeli işlerin bulunup bulunmadığı,
- d) Soruşturmayı sonuçlandıran kararlara karşı yapılan itiraz üzerine kaldırılan kararları,
- e) Yargıtaydan geçmeden kesinleşen hükümlere ait dosyadaki iddianamelerin mevzuata uygunluk derecesi,
- f) Kanuni ve zorunlu sebepler dışında, duruşmanın tehir veya talikine sebebiyet verilip verilmediği, duruşmadaki istem ve esas hakkındaki düşüncelerin yerinde olup olmadığı, kanunda gösterilen hallerde askeri mahkeme kararlarına itiraz ile askeri mahkemeden verilen ve kanuna aykırı görülen hükümlerin temyiz edilip edilmediği veya yazılı emirle bozulması gereken hükümler varsa işbu Kanun yoluna gidilip gidilmediği,



g) Soruşturma işlemleri ile dosyaların Askeri Yargıtay Başsavcılığına gönderilme işlemlerinin zamanında yapılıp yapılmadığı,

h) Hüküm ve kararların yerine getirilmesi işlemlerinin kanuna göre zamanın da yapılıp yapılmadığı

i) Ertesi yıla devredilen dosyalar ile aynı yıl içinde sonuçlandırıldığı dosyalardaki iki aydan fazla gecikmeli işlemlerin kanuni ve zorunlu sebeplere dayanıp dayanmadığı,

j) Soruşturmanın geçici olarak tatili kararlarına bağlanan dosyalardaki işlemlerin takibedilip edilmediği,

k) İstinabe talimatlarının yerine getirilmesinde gecikme olup olmadığı,

l) Askeri savcılarca takibi gerekli olan teftiş raporlarındaki önceki yıllara ait bulunan noksan işlemlerin zamanında takibedilip edilmediği ve bu işlerin hangi askeri savcılara ait bulunduğu hususları saptanır.

m) Soruşturmayı sonuçlandıran kararlarda mevzuat hükümlerine aykırı görülenler tenkit edilir.

Bu işlemlerden sonra sonuçlandırıldığı tenkit edilmeyen dosya toplamı 10 ile çarpılır, elde edilen bu rakamlar yukarıdaki (b), (d), (e), (f), (i) ve (m) bentlerine ilişkin müfettiş tenkitlerini kapsayan her dosya için 20, (c), (h), (g), (j), (k) ve (l) bentlerine ilişkin müfettiş tenkitlerini kapsayan her dosya için 15 sayı indirilir. İndirilen sayılar toplamı tamsayıdan çıkarılır. Elde edilen rakamın tamsayıya nispeti ile mesleki sicil notunun tamsayıya göre doğru orantısı bulunur.

Bu işlem neticesi elde edilen rakam, askeri savcı ve yardımcılar ile disiplin subayı görevini yapan adli müşavirler için mesleki sicil notu olur. Şu kadar ki müfettiş:

a) Dosyalardaki takip ve düzeni,

b) Çalışkanlık derecesi,

c) İdari işlerin yürütülmesindeki kabiliyeti,

d) Yazı ve ifade kabiliyeti (kararlarda gerekçe gösterip göstermediği, bunlardaki isabet derecesi, suç teşkil eden maddi eylemin açıklanmasındaki başarı derecesi),

e) Soruşturma işindeki kavrayışı ve sürati,

f) Delilleri toplama, delillerin takdiri ve bunlardaki isabet derecesi,

g) Sonuçlandırıldığı dosyaların suç sanık ve konu yönünden özellikleri,

h) Askeri savcılığa gelen dosyaların paylaşılmasındaki tutumu hususlarında teftişten edindiği intibaya göre 1-10 arasında bir notu, elde edilen mesleki sicil notundan düşebilir veya ekleyebilir. Bu hallerde elde edilen son rakam mesleki sicil notu olur. <sup>(1)</sup>

B) Adli müşavirler için:

Görevine dahil hizmetlerin sevk ve yönetimindeki başarısı ve intizam yönlerinden teftişten edinilen intibaya göre not takdir edilir. Takdir edilen bu not mesleki sicil notu olur. Şu kadar ki, bir adli müşavir aynı zamanda disiplin subaylığı görevini de yapıyorsa bu iki sıfatından aldığı notların ortalaması mesleki sicil notu olur.

(1) 24/5/1989 tarih ve 3562 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile bu bentteki oran (1-20) iken (1-10) olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

C) O yıla ait mesleki sicil notu bulunmayanların bir önceki yıla ait mesleki sicil notu o yıl için de geçerli sayılır.

Bir önceki yıla ait mesleki sicil notu da bulunmayanların o yıla ait sicil notu idari üstlerince düzenlenen sicile göre saptanır.

D) Mesleki sicil belgeleri, en geç idari sicil belgelerinin düzenlendikleri ve gönderildikleri tarihlerde düzenlenir ve kuvvet komutanlıkları personel başkanlıklarını gönderilir.

Askeri adalet müfettişlerince düzenlenecek belgeler teftişi müteakip bekletilmeksizin kuvvet komutanlıkları personel başkanlıklarına gönderilir.

Askeri savcı ve yardımcılar hakkında, Askeri Yargıtay Başsavcılığı ve Askeri Adalet müfettişlerince verilmiş olan mesleki sicil notlarının ortalaması, kuvvet komutanlıkları personel başkanlıklarınca saptanır. Bu ortalama mesleki sicil notu olur. Herhangi bir sebeple bu makamlardan birisi tarafından mesleki sicil notu verilememesi veya mesleki sicil notlarının kuvvet komutanlıkları personel başkanlıklarında bulundurulmaları gereken tarihte gelmemiş bulunması halinde diğerinin verdiği not mesleki sicil notu olur.

Mesleki sicil notu, her yıl Ağustos ayı başında kuvvet komutanlıkları personel başkanlıklarınca Milli Savunma Bakanlığı Askeri Adalet İşleri Başkanlığına bildirilir.

İdari siciller diğer subaylar hakkında düzenlenen sicillerdeki usule uygun olarak kuvvet komutanlıkları personel başkanlıklarında bulundurulur.

E) (**Ek: 24/5/1989 - 3562/3 md.**) Askeri adalet müfettişleri denetimleri sırasında inceledikleri belgelere ve gözlemlerine dayanarak general ve amiraller hariç, askeri hakim, askeri savcı, adli müşavir ve askeri hakim sınıftan olan disiplin subayları ile yardımcılar hakkında düzenleyecekleri hal kağıtlarını Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığına verirler. Bu belgeler ilgilinin özlük işlemlerinde değerlendirilmek üzere Askeri Adalet İşleri Başkanlığına ve kuvvet komutanlıkları personel başkanlıklarına gönderilir.

F) (**Ek: 22/5/2012 - 6318/30 md.**) Mesleki sicil düzenlenebilecek askeri hakimler yönünden, ilgilinin karar veya işlemlerinden sonra görev yerinin veya statüsünün değişmiş olması, inceleme yapılan dosyadaki görevine ve statüsüne göre hakkında mesleki sicil notu verilmesine engel değildir. Ayrıca, mesleki sicil notunun verilebilmesi için askeri hakimnin karar veya işleminin o sicil dönemi içinde verilmiş veya yapılmış olması gerekli değildir.

*Rütbe terfii, rütbe kıdemliliği ve kademe ilerlemesi*

**Madde 14 – (Değişik: 17/7/1972 - 1611/1 md.)**

12 ve 13 üncü madde hükümleri, saklı kalmak şartı ile; askeri hakim subayların rütbe terfii, rütbe kıdemliliği ve kademe ilerlemesi hakkında 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümleri uygulanır. (**Ek cümle: 22/5/2012-6318/31md.**) Askeri mahkeme ve askeri savcılık kadrolarında görev yapmakta olan ve mesleki sicilleri bulunmayan askeri hakimlerin o sicil yılı için kademe ilerlemelerinde sicil şartı aranmaz.

Ancak general - amiralliğe yükselecek albaylarla general-amiralliğin üst rütbelerine yükseleceklerin saptanması ve değerlendirme işlemlerinin yapılması esnasında Yüksek Askeri Şûra üyelerinin her biri 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 54 üncü maddesi hükümlerini gözönünde tutarak her general amiral ile albay için:

a) Sicil dosyalarını ve sicil belgelerini veya özetlerini,

b) Özlük dosyalarında mevcut mahkeme ve savcılıkça verilen kararları, her çeşit disiplin cezalarını inceleyip, bu hususlara dayanak olan fiil va hareketleri,

c) Özlük dosyalarında mevcut takdir, taltif, uyarma ve sağlık durumlarını belirten belgeler ile şahsi takdimleri,

d) (**Mülga: 22/5/2012-6318/31md.**)

e) Mesleki eserlerini,

(**Değişik cümle: 19/1/1981 - 2372/2 md.**) İnceleyip değerlendirerek genel durumdan edindiği kanaate göre; 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunundaki esaslara göre not takdir eder.

Yüksek Askeri Şûra üyelerinin verdiği notların ortalaması alınarak değerlendirme notları saptanır, kesirli çıkan sayılar iki hane yürütülür.

Yüksek Askeri Şûraca değerlendirilen her general - amiral ve albay için saptanan değerlendirme notu ile sicil notu ortalaması toplanarak yeterlik notu bulunur. Bu yeterlik notuna göre sıralama yapılır.

Yeterlik sıralamasında yeterlik notu aynı olanlardan değerlendirme notu yüksek olan öncelik alır. Eşitlik halinde kıdem sırası önde olan öncelik alır.

Yeterlik sıralamasına göre, en yüksek yeterlik notu alanlardan başlanılarak 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa göre saptanan kadro, kontenjan ve nispete göre bir üst rütbeye yükselecekler saptanır ve usulüne göre uygun olarak terfileri yapılır. <sup>(1)</sup>

*Birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma.*<sup>(2)</sup>

**Madde 15 – (Değişik: 25/7/2016-KHK-669/13 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6756/13 md.)**

Askerî hâkimlerin birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma işlemleri Milli Savunma Bakanlığınca yapılır.

Birinci sınıfa ayrılabilmek için;

- a) Askerî hâkimlik mesleğinde oniki yılını doldurmak,
- b) Sicil notları toplamının, sicil notu adedine bölünmesi sonucunda, sicil tam notunun en az %60 ve daha yukarısı olmak,
- c) Kınama, kademe ilerlemesinin durdurulması veya derece yükselmesinin durdurulması cezalarını aynı neviden olmasa bile birden fazla; yer değiştirme cezasını ise hiç almamış olmak,
- d) Affa uğramış olsa bile, mesleğin vakar ve onuruna dokunan veya kişisel haysiyet ve itibarını kıran veya görevle ilgili herhangi bir suçtan hüküm giymemiş bulunmak,
- e) Ahlaki gidışleri, mesleki bilgi ve anlayışları, gayret ve çalışkanlıkları, gördükleri işlerin birikmesine sebep olup olmadıkları, çıkardıkları işlerin miktar ve mahiyetleri, göreve bağlılıkları ve devamları, hâl kağıtları ve sicil belgeleri, kanun yolu incelemesinden geçen işleri, örnek karar ve mütalaaları ve varsa mesleki eser ve yazıları ile katıldıkları meslek içi ve uzmanlık eğitimleri göz önünde tutularak Milli Savunma Bakanlığınca ilan edilen birinci sınıfa ayrılma ilkelerinde aranan koşulları taşımak,  
gerekir.

(1) a - Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, Daire Başkanları ve Üyeleri yönünden maddenin tümü, Anayasa Mahkemesinin 10/1/1974 tarih ve E. 1972/49, K. 1974/1 Sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

b - 27/3/1979 tarih ve 2219 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile yükselme, emeklilik ve kadrosuzlukla ilgili hükümleri, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Birinci Başkanı, İkinci Başkanı ve Başkanunsozcüsü ile hakim sınıfından olan üyeleri yönünden yürürlükten kaldırılmıştır.

c - Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, Daire Başkan ve Üyeleri ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcısı ve Üyelerinin rütbe terfii ve rütbe kıdemliliği esas ve şartları hususunda ek 5 ve 6 ncı maddelere bakınız.

(2) Bu maddenin başlığı "Birinci sınıfa ayrılma" iken, 22/5/2012 tarihli ve 6318 sayılı Kanunun 32 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Meslekleriyle ilgili lisansüstü öğrenim nedeniyle verilen kıdemler ikinci fıkranın (a) bendinde öngörülen hizmet süresinden sayılır. Ayrıca askerî hâkimlik mesleğinden önceki hâkimlik ve savcılıkta geçen süre ile adaylığın başlamasından bitimine kadar olan sürenin 9 uncu maddeye göre belirlenen süreyi aşan kısmının tamamı, fiilen avukatlık stajında ve avukatlıkta geçen sürenin üçte ikisi, askerlik hizmetinde ve askerî hâkim adaylığına kabul edilmeden önce muvazzaf subaylıkta geçen sürenin yarısı, birinci sınıfa ayrılmaya esas sürenin hesabında dikkate alınır. Ancak birinci sınıfa ayrılabilmek için her hâlde askerî hâkimlik mesleğinde fiilen altı yıl çalışmak zorunludur.

Herhangi bir şart aranmaksızın kanunla bir üst derecenin aynı kademesine yükseltilemler için ikinci fıkranın (a) bendinde öngörülen süre on yıl olarak uygulanır.

İkinci fıkranın (a) bendinde öngörülen süre, kademe ilerlemesinin durdurulması veya derece yükselmesinin durdurulması cezalarını alanlar için, kademe ilerlemesinin veya derece yükselmesinin durdurulduğu süre kadar uzar.

Birinci sınıfa ayrılma işlemindeki değerlendirme mesleğin müteakip yıllarında da yapılır.

Birinci sınıf olabilmek için, birinci sınıfa ayrılma tarihinden itibaren üç yıl süre ile başarılı görev yapmış ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini yitirmemiş olmak gerekir.

Birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma koşul ve yöntemlerine dair ilkeler, bu Kanunda belirtilen esaslar doğrultusunda Milli Savunma Bakanlığınca tespit edilerek Resmi Gazetede yayımlanır.

## İKİNCİ BÖLÜM

### *Yer Değiştirme*

*Yer değiştirme esasları:*

**Madde 16** – Askeri hakimler ve askeri savcılar ile yardımcılarının adli müşavirlerin, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı ile Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı kadrolarında ve askeri yargı ile ilgili idari görevlerde bulunan askeri hakimlerin atanmaları bu kanun hükümleri saklı kalmak şartıyla Silahlı Kuvvetler mensuplarının nakil ve tayinleri hakkındaki hükümler esas alınarak Milli Savunma Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesi ile Cumhurbaşkanının onayına sunulur ve Resmi Gazete ile yayınlanır.

**(Değişik: 10/11/1983 - 2948/3 md.)** Askeri Hakim ve askeri savcılar ile yardımcı askeri savcılar muvafakatları alınmadıkça ikinci bölgede hizmet sürelerini tamamlamadan, birinci bölgede dört yıldan önce başka bir yere ve göreve atanamazlar. Ancak bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması, teşkilatında mahkeme bulunan birliğin yer değiştirmesi veya yükselme sebebiyle aynı kadroda kalmalarına imkan olmayanların yahut ikinci bölgeye atanma sırası gelenlerle, sıkıyönetim halinde sıkıyönetim mahkemelerine atanmalarda muvafakat şartı aranmaz.<sup>(1)</sup>

Askeri hakimlik, askeri hakim yardımcılığı, askeri savcılık, askeri savcı yardımcılığı görevlerine ve adli müşavirliklere, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı ile Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı kadrolarına ve askeri yargı ile ilgili idari görevlere yapılacak atanmalarda yukardaki fıkralar hükümleri saklı kalmak şartıyla, Askeri Yargıtay notları, müfettiş raporları ve idari üstlerce düzenlenen siciller gözönünde tutularak işlem yapılır.

Bu görevlerden birinden diğerine yapılacak atanmalar ya ilgilinin muvafakati veya buldukları yerde kendi kusurları olmaksızın hakimliğin gerektirdiği şeref ve tarafsızlıkla görev yapamayacakları yahut buldukları yerlerde kalmaları memuriyetlerinin nüfuz ve itibarını zedeleyici veya işlerin çokluğuna ve çeşidine göre görevde gereken başarıyı göstermedikleri soruşturma ve belgelerle anlaşılmasına yahut kadro ve hizmetin böyle bir atanmayı zorunlu kılması haline bağlıdır.

Askeri Yargıtay Başkanlığına, İkinci Başkanlığına, Daire Başkanlıklarına, Üyeliklerine ve Başsavcılığına seçilen askeri hakim ve askeri savcılarının atanmaları 1 inci fıkrada olduğu gibi kararname ile yapılır ve yayınlanır. Bunlar başka bir göreve atanamazlar. Ancak, muvafakatleri alınmak ve Askeri Yargıtay üyeliği hukukundan feragat etmek şartı ile başka bir göreve atanabilirler.

Adli müşavirliklerde, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı ile Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı kadrolarında ve askeri yargı ile ilgili idari görevlerde bulunan askeri hakimlerin atanmalarında süre ve muvafakat şartı aranmaksızın subaylar hakkındaki genel hükümler uygulanır.

*Özel atanma şartları:*

**Madde 17** – Milli Savunma Bakanlığı Askeri Adalet İşleri Başkanlığı kadrolarına, Milli Savunma Bakanlığı askeri adalet müfettişliklerine, Genelkurmay Başkanlığı Adli Müşavirliği kadrolarına ve Askeri Yargıtay Başsavcı yardımcılıklarına yapılacak atanmalarda bu hizmetlerin gereklerine uygun tecrübe ve nitelik aranır.

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

### *Özlük Hakları*

*Özlük hakları:*

**Madde 18** – **(Değişik: 22/5/2012-6318/33 md.)**

Aylık, ek gösterge, ödenek, yargı ödeneği, ek ödeme, mali ve sosyal haklar ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından;

(1) 12/6/2003 tarihli ve 4894 sayılı Kanununun 2 nci maddesiyle, bu fıkrada geçen “devlet güvenlik mahkemelerine veya sıkıyönetim halinde sıkıyönetim mahkemelerine atanmalarda muvafakat şartı aranmaz.” ibaresi, “sıkıyönetim halinde sıkıyönetim mahkemelerine atanmalarda muvafakat şartı aranmaz.” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

a) Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanları ve Başsavcıları, Askeri Yargıtay İkinci Başkanı ile bu yüksek yargı organlarının daire başkanları ve üyeleri; sırasıyla Yargıtay Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Yargıtay Birinci Başkanvekili, daire başkanları ile üyeleri,

b) Birinci sınıf askeri hakimler; birinci sınıf hakim ve savcılar,

c) Birinci sınıfa ayrılmış ve askeri yüksek yargı organı üyeliklerine seçilme niteliklerini kaybetmemiş olan askeri hakimler; birinci sınıfa ayrılmış ve Yargıtay ve Danıştay üyeliklerine seçilme hakkını kaybetmemiş hakim ve savcılar,

d) Yukarıdaki bentler dışında kalan askeri hakimler; aldıkları aylık derecesine eşit bulunan sınıf ve derecedeki diğer hakim ve savcılar,

e) 9 uncu derecede bulunan askeri hakimler; 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununda yer alan aylık ödeme oranı % 39 olarak uygulanmak ve yargı ödeneği de bu oran üzerinden hesaplanacak brüt aylıkları esas alınarak verilmek suretiyle 8 inci derecedeki diğer hakim ve savcılar,

f) Askeri adalet müfettişleri; adalet müfettişleri,

g) Askeri hakim adayları; hakim ve savcı adayları,

hakkındaki hükümlere tabidirler.

Adli müşavirlik ve disiplin subaylığı ile Askeri Adalet İşleri Başkanlığı ve Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı kadrolarında veya askeri yargı ile ilgili idari görevlerde bulunan askeri hakimler hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

Askeri hakimler bu Kanunda düzenlenmeyen diğer özlük hakları yönünden subaylar hakkındaki kanun hükümlerine tabidir.

#### DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

##### *İzin, İstifa, Yaş Haddi ve Emeklilik*

*İzin:*

**Madde 19 – (Değişik: 17/7/1972 - 1611/1 md.)**

**(Değişik birinci fıkra: 22/5/2012-6318/34 md.)** Askeri mahkeme kıdemli hakimi ve askeri savcının izinleri Millî Savunma Bakanlığı; askeri mahkeme ve askeri savcılık kadrolarında görevli askeri hakimlerin izinleri ilgisine göre askeri mahkeme kıdemli hakimi veya askeri savcı; diğer görevlerde bulunan askeri hakimlerin izinleri ise sicil üstleri tarafından 926 sayılı Kanun hükümlerine göre verilir.

Askeri Yargıtay Kanunu ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun bu konudaki hükümleri saklıdır.

*İstifa:*

**Madde 20 – (Değişik: 25/7/2016-KHK-669/14 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6756/14 md.)**

Askerî hâkimlerin istifaları, bu Kanundaki özel hükümler saklı kalmak şartıyla subaylar hakkındaki hükümlere göre Millî Savunma Bakanı tarafından kabul edilir.

*Yaş haddi ve emeklilik:*

**Madde 21 – (Değişik: 25/7/2016-KHK-669/15 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6756/15 md.)**

Askerî hâkimlerin görev yerleri ve sıfatları ne olursa olsun emeklilik yaş hadleri diğer subaylar gibidir. Askerî hâkimlerin kanunlarda belirtilen yükümlülük sürelerini tamamlamaları hâlinde özel kanununda yazılı belli şartlar içinde emekliliklerini isteme hakları vardır. Emeklilik istemleri Millî Savunma Bakanı tarafından kabul edilir.

926 sayılı Kanunun ek 5 inci ve geçici 30 uncu maddelerindeki hükümler askerî hâkimler hakkında da uygulanır.

Bu Kanunda belirtilen esaslara göre; meslekten çıkarılma ve askerî hâkim olmaya engel suçluluk hâlleri ve askerî hâkim general-amirallere ilişkin olarak 926 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, askerî hâkimler rütbelерinin yaş haddine kadar hizmete devam ederler.

*Çeşitli nedenlerle Silahlı Kuvvetlerden ayrılacak askeri hakim subaylar hakkında yapılacak İşlem:*

**Madde 22 – (Değişik: 17/7/1972 - 1611/1 md.)**

(...) <sup>(1)</sup> yetersizlik, disiplinsizlik ve ahlaki durumları nedeniyle aşağıda belirtilen esas ve şartlar dahilinde askeri hakim subaylar hakkında emeklilik yaş haddinden önce Silahlı Kuvvetlerden ayırma işlemi yapılabilir.

A) Kadrosuzluk sebebiyle ayırma:

**(1 ve 2 numaralı alt bentler iptal; An.Mah.'nin 14/12/1998 tarih ve E.; 1998/39, K.; 1998/78 sayılı kararı ile)**

B) Yetersizlik sebebiyle ayırma:

1. Rütbe bekleme süresi sonunda veya sonraki yıllarda yapılan yeterlik sıralamasında;

a) Sicil notu ortalaması sicil tam notunun % 50 sinden az olan yüzbaşı binbaşılar ile % 60 indan az olan yarbay - albaylar,

b) Sicil notu ortalaması sicil tam notunun % 50 ve daha yukarısı olup da % 60 dan az olduğu için iki yıl daha denendiği halde rütbe terfii edemeyen yüzbaşı-binbaşılardan bu ikinci yılda veya müteakıp yıllarda sicil notu itibariyle kademe ilerlemesi de yapamayanlar veya rütbesinin son kademesine geldiği halde almış bulunduğu sicil notu kademe ilerlemesi için yeterli bulunmayanlar,

---

(1) Birinci fıkradaki "kadrosuzluk" sözcüğü, Anayasa Mahkemesinin 14/12/1998 tarih ve E.:1998/39, K.:1998/78 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

2. Bu maddenin (A) bendi gereğince yaş haddine kadar hizmete devam edecek yarbay ve albaylardan yıllık sicil notu ortalaması sicil tam notunun % 60'ın aşığına düşenler,

3. Rütbe bekleme süresi içindeki mesleki sicil notlarından en az iki yıla aidolanı mesleki sicil tam notunun % 50'inden aşığıya düştüğü için meslekte kendisinden istifade edilemeyeceğı anlaşılanlar,

Hakkında hizmet sürelerine bakılmaksızın T.C.Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır.

C) Disiplinsizlik ve ahlaki durumu sebebiyle ayırma:

Askeri Yargıtay üyeleri ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi üyeleri hakkındaki hükümler saklı kalmak şartı ile;

Son rütbelerine ait bir veya birkaç belgeye dayanılarak, aşığıdaki sebeplerden biri ile disiplinsizlik ve ahlaki durumları icabı Silahlı Kuvvetlerde kalmaları uygun görülmeyenlerin hizmet sürelerine bakılmaksızın haklarında T.C.Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır.

1. Disiplin bozucu hareketlerde bulunması, ikaz ve cezalara rağmen ıslah olmaması,

2. Hizmetin ve hakimlik mesleğinin gerektirdiğı şekilde tavır ve hareketlerini düzenleyememesi,

3. Aşırı derecede menfaatine, içkiye, kumara ve borçlanmaya düşkün olması,

4. Silahlı Kuvvetlerin ve hakimlik mesleğinin itibarını sarsacak şekilde ahlak dışı hareketlerde bulunması,

5. Tutum ve davranışları ile yasadışı görüşleri benimsediklerinin anlaşılması,

Disiplinsizlik ve ahlaki durumları nedeni ile Silahlı Kuvvetlerden ayırma işlemi, idari sicil üstlerince süre söz konusu olmaksızın her zaman düzenlenebilecek sicillere dayanılarak yapılır.

Sicillerde, yukarıdaki sebeplerden hangisine göre kesin kanaate varıldığı belirtilir.

Bu sicil ile; diğer subaylar hakkında uygulanan usule göre kati işlem yapılır. <sup>(1)(2)</sup>

(1) Anayasa Mahkemesinin 10/1/1974 tarih ve E.1972/49, K. 1974/1 sayılı Kararı ile, bu maddenin;

1 - A işaretli bendinin,

2 - B işaretli bendinin,

- 1 sayılı fıkrasının a işaretli altbendinin,

- 2 sayılı fıkrasının,

- 3 sayılı fıkrasının son bölümündeki (... hakkında sürelerine bakılmaksızın T.C.Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır.) kuralının,

3 - Birinci fıkrasının kadrosuzluk ve yetersizlik konularına ilişkin kuralının, Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, Daire Başkanları ve üyeleri yönünden iptaline karar verilmiştir.

(2) Bu maddenin; yükselme, emeklilik ve kadrosuzluk ile ilgili hükümleri, 27/3/1979 tarih ve 2219 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Birinci Başkanı, İkinci Başkanı ve Başkanunsozcüsü ile hakim sınıfindan olan üyeleri yönünden yürürlükten kaldırılmıştır.



BEŞİNCİ BÖLÜM  
*Soruşturma ve Kovuşturma*

*İhbar ve şikayet:*

**Madde 23** – Askeri hakimlerin görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında işledikleri suçlar veya sıfat ve görevlerinin gereklerine uymayan hal veya eylemleri yahut askeri yargıya tabi şahsi suçları şikayet ve ihbar edilir veya cereyan eden işlemlerden öğrenilirse soruşturma izni verilmesine lüzum olup olmadığının tesbiti için Milli Savunma Bakanı tarafından ilgili şahıstan kıdemli bir askeri adalet müfettişi görevlendirilir. Zorunlu hallerde bu görev en kıdemli askeri adalet müfettişi tarafından yerine getirilir.<sup>(1)</sup>

**(Değişik: 22/5/2012-6318/35 md.)** Askeri hakimler hakkında;

- a) Belli bir konuyu içermeyen veya somut delile dayanmayan,
- b) Başvuru sahibinin adı, soyadı, imzası ile iş veya yerleşim yeri adresi ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası bulunmayan,
- c) Daha önceden şikayet konusu yapıp sonuçlanan hususlarda yeni delil içermeyen,
- d) Kanun yollarına başvuru sebebi olarak ileri sürülebilecek veya askeri hakimlerin yargı yetkisi ve takdiri kapsamında kalan hususlara ilişkin bulunan,
- e) Akıl hastalığı sebebiyle vesayet altına alınanlar ile henüz vesayet altına alınmamış olmakla birlikte bu hastalığa düşer oldukları sağlık kurulu raporu ile belirlenenlerce verilmiş olan ihbar ve şikayetler işleme konulmaz. Ancak (b) bendinde yazılı şartları taşımayan ihbar ve şikayetlerin somut delillere dayanması durumunda, konu hakkında gerekli araştırma ve inceleme yapılır.

**(Ek fıkra: 22/5/2012-6318/35 md.)** Bir şahsın şikayeti üzerine başlanan disiplin soruşturması, şikayetten vazgeçilse dahi durdurulmaz.

*Askeri adalet müfettişinin yetkileri:*

**Madde 24** – Milli Savunma Bakanı tarafından görevlendirilen askeri adalet müfettişi lüzumlu gördüğü kimseleri yeminle dinleyebilir. Sübut delillerini, gereken bilgileri bütün daire ve kurumlardan doğrudan doğruya toplayabilir. Askeri adalet müfettişince yapılacak bu işlemlerde Devlet organları ve kurumları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler, yönetilen sorulara hemen karşılık vermek ve istekleri derhal yerine getirmek zorundadırlar.

Askeri adalet müfettişi bu soruşturma sırasında arama, tutuklama ve diğer tedbirler hakkında karar verilmesi için en yakın askeri mahkeme ve diğer yargı organlarından istemde bulunabilir.

**(Mülga üçüncü fıkra: 15/8/2016-KHK-671/2 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6757/2 md.)**

---

(1) 22/5/2012 tarihli ve 6318 sayılı Kanununun 35 inci maddesiyle, bu fıkroda yer alan "Askeri hâkimler ve askeri savcılar ile yardımcılarının, adli müşavirlerin, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı ile Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı kadrolarında bulunan askeri hâkimlerin" ibaresi "Askeri hakimlerin" şeklinde değiştirilmiştir.

*Soruşturma ve kovuşturma mercileri:* <sup>(1)</sup>

**Madde 25 – (Değişik: 22/5/2012-6318/35 md.)**

Millî Savunma Bakanı, inceleme yapmakla görevlendirilen askeri adalet müfettişince düzenlenen ve düşüncesini de kapsayan evrakı inceler, elde edilen sonuca göre soruşturma yapılması için izin verilmesine (...) <sup>(2)</sup> ya da soruşturma yapılmasına lüzum görmezse evrakın işleminden kaldırılmasına karar verir. <sup>(2)</sup>

Millî Savunma Bakanınca soruşturma açılmasına izin verildiği takdirde düzenlenmiş olan evrak, gereği yapılmak üzere ilgilinin görevli bulunduğu yere en yakın askeri mahkemenin savcısına gönderilir. Ancak Askeri Yargıtay kadrolarında savcılık ve tetkik hakimliği ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi kadrolarında savcılık ve raportörlük görevi yapan askeri hakimler ile Millî Savunma Bakanlığı kadrolarında görevli askeri hakimler hakkında düzenlenen evrak Genelkurmay Başkanlığının bulunduğu yerde kurulan askeri mahkemenin savcısına gönderilir.

Askeri savcı tarafından iddianame düzenlenmesi halinde iddianamenin kabulü ya da iadesi konusunda karar verilmek üzere soruşturma evrakı ve düzenlenen iddianame Askeri Yargıtaya gönderilir. Askeri Yargıtay Başkanlar Kurulunun belirleyeceği daire, iddianamenin kabulüne veya iadesine karar verir.

İddianamenin iadesi kararına karşı, iddianameyi düzenleyen askeri savcı tarafından Askeri Yargıtay Daireler Kuruluna itiraz edilebilir.

Haklarında iddianamenin kabulüne karar verilen askeri hakimlerin kovuşturması iddianameyi değerlendiren Askeri Yargıtay dairesinde yapılır. İddianamenin kabulünden itibaren Askeri Yargıtay dairesinde yapılacak kovuşturmada savcılık görevini Askeri Yargıtay Başsavcılığı yürütür.

Bir suçtan dolayı yapılacak ceza soruşturması disiplin cezası uygulanmasına engel olmaz.

*Soruşturma sonucu:*

**Madde 26** – Askeri adalet müfettişince düzenlenen evrak kendisine gönderilen askeri savcı, suç, Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları hakkındaki Kanunda yazılı olsa bile, Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre gerekli işlemi yapar. Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin suç ve Cezaları hakkındaki Kanunun 2 nci kısmında yer alan disiplin suç ve cezalarına ait hükümler Askeri Yargıtay tarafından da uygulanır. <sup>(3)</sup>

Askeri adalet müfettişince yapılan inceleme, ceza soruşturması olarak kabul edilebilir. <sup>(4)</sup>

*Soruşturma süresi:*

**Madde 27** – Askeri hakimler ve askeri savcılar ile yardımcıları hakkındaki davalar, diğer davalara, göre öne alınarak görülür. Kanunî zorunluluklardan doğan engeller olmadıkça bu davalar üç aydan fazla uzayamaz.

(1) Bu maddenin başlığı "Soruşturma" iken, 22/5/2012 tarihli ve 6318 sayılı Kanunun 36 ncı maddesiyle, metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) Anayasa Mahkemesi'nin 4/6/2014 tarihli ve E:2013/82, K:2014/100 sayılı Kararı ile bu fıkrada yer alan "...veya disiplin cezası tayinine..." ibaresi iptal edilmiştir.

(3) 22/5/2012 tarihli ve 6318 sayılı Kanunun 37 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "askeri mahkemeler" ibaresi "Askeri Yargıtay" şeklinde değiştirilmiştir.

(4) 22/5/2012 tarihli ve 6318 sayılı Kanunun 37 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "soruşturma hazırlık" ibaresi "inceleme, ceza" şeklinde değiştirilmiştir.

*Genel yargıya tabi şahsi suçlar ve hukuki sorumluluk: (1)*

**Madde 28 – (Değişik: 22/5/2012-6318/38 md.)**

Askeri hakimlerin genel yargıya tabi şahsi suçları hakkında genel hükümler uygulanır. **(Değişik ikinci cümle: 2/1/2017-KHK-680/1 md.)** Ancak, soruşturma ve kovuşturma yapma yetkisi, askeri hakim görev yaptığı yerin bağlı olduğu bölge adliye mahkemesinin bulunduğu yerdeki il Cumhuriyet başsavcılığı ile aynı yer ağır ceza mahkemesine aittir.

Ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hallerinde soruşturma genel hükümlere göre yapılır. Soruşturma yetkili Cumhuriyet Başsavcısı veya Başsavcı vekilleri tarafından bizzat yürütülür.

Bu hallerde durum hemen Millî Savunma Bakanlığına bildirilir.

Askeri hakimler aleyhinde açılacak tazminat davaları hakkında 18 inci maddede belirtilen eşiti hakim ve savcılara ilişkin hükümler uygulanır.

*Disiplin cezaları:*

**Madde 29 – (Değişik: 25/7/2016-KHK-669/16 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6756/16 md.)**

Askerî hâkimlere, Müsteşarın Başkanlığında Millî Savunma Bakanı tarafından seçilecek iki birinci sınıf hakimden oluşan komisyonca; sıfat ve görevleri gereklerine uymayan hâl ve hareketlerinin tespit edilmesi üzerine durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre, savunmaları aldirılarak aşağıdaki disiplin cezalarından biri verilebilir:

a) Uyarma cezası; görevde daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesi olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) Görevde kayıtsızlık ve düzensizlik.

2) Meslektaşlarına, emrindeki personele, görevi nedeniyle muhatap olduğu kişilere veya iş ilişkisi bulunan kişilere karşı kırıcı davranmak.

3) Mazeretsiz olarak göreve geç gelmek ve görevden erken ayrılmak.

4) Kanun, tüzük, yönetmelik, karar ve talimatlarda açık olarak belirtilen konularda işi uzatacak şekilde davranışlarda bulunmak, yazı ve tekitleri zamanında cevaplandırmamak.

5) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilenlerin benzeri eylemlerde bulunmak.

b) Aylıktan kesme cezası; izinsiz veya kabul edilmez mazereti olmaksızın göreve bir veya iki gün gelmeyenlerin aylıklarından her gün için bir günlükünün kesilmesidir.

c) Kınama cezası; belli bir eylem veya davranışın kusurlu sayıldığı yazı ile bildirilmesi olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) Hizmet içinde ve dışında, resmi sıfatının gerektirdiği saygınlık ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak.

2) Kılık ve kıyafetinde mesleğin gerektirdiği saygınlığı gözetmemek.

3) Meslektaşlarına, emrindeki personele, görevi nedeniyle muhatap olduğu kişilere veya iş ilişkisi bulunan kişilere kötü muamelede bulunmak.

(1) Bu maddenin başlığı "Genel yargıya tabi şahsi suçlar" iken, 22/5/2012 tarihli ve 6318 sayılı Kanunun 38 inci maddesiyle, metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

4) Eşinin, reşit olmayan veya kısıtlanmış çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini, onbeş gün içinde bildirmemek.

5) Mevzuat uyarınca Millî Savunma Bakanlığının verdiği talimatı yerine getirmemek, büro ve kalem teşkilatının denetimini ihmal etmek.

6) Görevin, işbirliği ve uyum içerisinde yapılmasını engelleyici tutum ve davranışlarda bulunmak.

7) Devlete ait araç ve gereçleri özel işlerde kullanmak.

8) İzinsiz veya kabul edilir bir mazereti olmaksızın kesintisiz üç gün göreve gelmemek.

9) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilenlerin benzeri eylemlerde bulunmak.

d) Kademe ilerlemesini durdurma cezası; bulunulan kademede, ilerlemenin bir yıl süre ile durdurulması olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) Mazeretsiz olarak göreve geç gelmeyi veya erken ayrılmayı alışkanlık hâline getirmek.

2) Ödeme gücünün üstünde borçlanmak suretiyle borçlarını ödeyemez duruma düşmek veya kesinleşmiş borcunu kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak.

3) Belirlenen durum ve sürelerde mal beyanında bulunmamak.

4) İzinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın kesintisiz dört ila dokuz gün göreve gelmemek.

5) Nitelik ve ağırlıkları itibarıyla yukarıda belirtilen benzeri eylemlerde bulunmak.

e) Derece yükselmesini durdurma cezası; bir üst dereceye yükselmenin iki yıl süre ile durdurulması olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) İzinsiz veya kabul edilir mazereti olmaksızın, bir takvim yılı içinde, toplam onbeş gün göreve gelmemek.

2) Meslek mensuplarına yasaklanmış veya mesleğin gerekleriyle bağdaşmayan kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak.

f) Yer değiştirme cezası; bulunulan garnizonun görev süresi dolmadan en az bir derece altındaki başka bir garnizona o garnizondaki asgari hizmet süresi kadar kalmak üzere atanmak suretiyle görev yerinin değiştirilmesi olup, aşağıdaki hâllerde verilir.

1) Kusurlu veya uygunsuz hareket ve ilişkileriyle mesleğin şeref ve nüfuzunu veya şahsi onur ve saygınlığını yitirmek.

2) Yaptıkları işler veya davranışlarıyla görevini doğru ve tarafsız yapamayacağı kanısını uyandırmak.

3) Hatır ve gönüle bakarak veya kişisel duygulara kapılarak görev yaptığı kanısını uyandırmak.

4) Göreve dokunacak surette ve kendi kusurlarından dolayı meslektaşlarıyla geçimsiz ve dirliksiz olmak.

5) Somut deliller elde edilmemiş olsa bile, rüşvet aldığı veya irtikapta bulunduğu kanısını uyandırmak.

6) Doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye istemek ve görev sırasında olmasa dahi çıkar sağlamak amacı ile verilen hediyeyi kabul etmek veya iş sahiplerinden borç istemek veya almak.

g) Meslekten çıkarma cezası; bir daha mesleğe alınmamak üzere göreve son verilmesidir.

Birinci fıkranın (f) bendinin (5) numaralı alt bendinde yazılı hâllerden dolayı hangi görevde olursa olsun iki defa, diğer alt bentlerindeki hâllerden dolayı üç defa yer değiştirme veya derece yükselmesinin durdurulması cezası almış olmak veya kasten işlenen bir suçtan dolayı altı aydan fazla süreyle hapis cezasına veya affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık suçlarından veya cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan biri ile mahkûm olmak meslekten çıkarılmayı gerektirir. Ancak, verilen cezanın bu suçlardan birinden dolayı verilmemiş olması ve cezanın ertelenmiş, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesindeki seçenek yaptırımlardan birine çevrilmiş veya yüzseksen günden fazla adli para cezası olması hâlinde meslekten çıkarma cezası yerine, yer değiştirme cezası verilir.

İkinci fıkra dışında kalan ceza mahkûmiyetlerinin ertelenmiş veya Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesindeki seçenek yaptırımlara çevrilmiş olup olmadığına bakılmaksızın suçun niteliğine göre diğer disiplin cezalarından biri verilir.

Hükümlülüğü gerektiren suç, mesleğin şeref ve onurunu bozan veya mesleğe olan genel saygı ve güveni ortadan kaldıran nitelikte görülürse, bu Kanunda daha alt derecede bir disiplin cezası öngörülmemiş olmak kaydıyla, cezanın miktarına ve ertelenmiş veya Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesinde yer alan seçenek yaptırımlardan birine çevrilmiş olup olmadığına bakılmaksızın, meslekten çıkarma cezası verilir.

Disiplin cezasının uygulanmasını gerektiren fiil suç teşkil etmese ve hükümlülüğü gerektirmese bile mesleğin şeref ve onurunu ve memuriyet nüfuz ve itibarını bozacak nitelikte görüldüğü takdirde de meslekten çıkarma cezası verilir.

*İhtar cezası:*

**Madde 30 – (Mülga: 10/11/1983 - 2948/6 md.)**

*Görevden uzaklaştırma.<sup>(1)</sup>*

**Madde 31 – (Mülga: 10/11/1983 - 2948/6 md.; Yeniden düzenleme: 25/7/2016-KHK-669/17 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6756/17 md.)**

Hakkında soruşturma yapılan askerî hâkimin göreve devamının, soruşturmanın selametine yahut yargı erkinin nüfuz ve itibarına zarar vereceğine kanaat getirilirse, Milli Savunma Bakanlığınca geçici bir tedbir olarak görevden uzaklaştırılmasına veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar geçici yetki ile başka bir yerde görevlendirilmesine karar verilebilir.

Yukarıdaki tedbirler, soruşturmanın ve kovuşturmanın herhangi bir safhasında da alınabilir.

Görevden uzaklaştırılanlar hakkında bu Kanun hükümleri saklı kalmak üzere 926 sayılı Kanunun açığa alınan subaylara ilişkin hükümleri uygulanır. Askerî hâkimler ayrıca açığa alınmazlar.

Görevden uzaklaştırma, bir disiplin soruşturması gereği olarak en çok üç ay devam edebilir. İşin niteliğinin gerektirmesi hâlinde Milli Savunma Bakanlığı tarafından bu süre iki ay daha uzatılabilir. Bu süreler sonunda, hakkında bir karar verilmediği takdirde ilgili göreve başlatılır.

Görevden uzaklaştırma, bir ceza soruşturması veya kovuşturması gereği olduğu takdirde, Milli Savunma Bakanlığı iki ay aşmayan süreler içinde ilgilinin durumunu inceleyerek görevine dönüp dönmemesi hakkında bir karar verir.

Görevden uzaklaştırmaya ilişkin kararlar ilgiliye tebliğ olunur.

Soruşturma sonunda meslekten çıkarma cezası verilmesine veya kovuşturmaya geçilmesine gerek bulunmadığının anlaşılması hâlinde, görevden uzaklaştırma kararı Milli Savunma Bakanlığı tarafından derhâl kaldırılır.

Soruşturma veya yargılama sonunda;

a) Hakkında kovuşturmaya geçilmesine gerek bulunmayan ile kovuşturmaya başlanıp da kovuşturma konusu olan fiil ayrıca meslekten çıkarılma cezası verilmesini gerektirir nitelikte görülmemenin,

b) Meslekten çıkarılmadan başka bir disiplin cezası verilenin,

c) Beraatine, hakkındaki kamu davasının her ne sebeple olursa olsun ortadan kaldırılmasına veya davanın düşmesine veya kamu davasının reddine veya meslekten çıkarmayı gerektirmeyecek bir ceza ile hükümlülüğüne karar verilenin,

bu kararların kesinleşmesi beklenmeksizin, hakkındaki görevden uzaklaştırma kararı kaldırılır.

Soruşturmaya konu olan eylemlerin göreve devama engel olmadığı hâllerde Milli Savunma Bakanlığı tarafından görevden uzaklaştırma veya geçici yetki ile başka bir yerde görevlendirme kararı her zaman kaldırılabilir.

### ÜÇÜNCÜ KISIM

*Askeri Yargıtay Başkanları ve Üyeleri ile Başsavcı Hakkında Özel Hükümler*

**Madde 32 – 36 – (Mülga: 17/7/1972 - 1611/2 md.)**

(1) Bu madde başlığı "Tevbih cezası" iken, 25/7/2016 tarihli ve 669 sayılı KHK'nin 17 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde yeniden düzenlenmiş olup, daha sonra bu hüküm 9/11/2016 tarihli ve 6756 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

DÖRDÜNCÜ KISIM  
Çeşitli Hükümler

*Bağımsızlık, teminat ve ödevler:*<sup>(1)</sup>

**Madde 37 – (Mülga: 17/7/1972-1611/2 md.; Yeniden düzenleme: 22/5/2012-6318/39 md.)**

Askeri hakimler, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre görev yaparlar. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Askeri hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler.

Askeri hakimler, Anayasada belirlenen hakimlik ve savcılık teminatı esasları çerçevesinde adalet, tarafsızlık, doğruluk ve dürüstlük, tutarlılık, eşitlik, ehliyet ve liyakat ilkelerine göre görev yaparlar.

Askeri hakimler azlolunamazlar. Bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması nedeniyle de olsa aylık ve ödeneklerinden ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamazlar ve bu Kanunda belirtilen istisnalar dışında, kendileri istemedikçe altmış yaşını bitirinceye kadar emekliye sevk olunamazlar.

Ağır ceza mahkemelerinin görevine giren suçüstü halleri dışında, suç işlediği ileri sürülen askeri hakimler, yakalanamaz, üzerleri, konutları ve araçları aranamaz, sorguya çekilemezler. Ancak durum, derhal Millî Savunma Bakanlığına bildirilir. Bu fıkra hükmüne aykırı hareket edenler hakkında genel hükümlere göre doğrudan doğruya soruşturma ve kovuşturma yapılır.

Askeri hakimlere Millî Savunma Bakanlığı tarafından mesleki unvanlarını gösterir kimlik belgesi verilir.

*Kıyafet:*

**Madde 38 –** Askeri hakimler ve askeri savcılar ile yardımcıları duruşma hakimliği ve savcılık görevlerini yaparlarken eşiti adliye hakimlerinin ve savcılarının özel kıyafetini taşırlar.

*Hakimlik hizmeti:*

**Madde 39 – (Değişik: 17/7/1972 - 1611/1 md.)**

Askeri hakimlerin askeri mahkemelerdeki askeri hakimlik ve askeri savcılık görevi kadroları ile Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi kadrolarında geçen hizmet sürelerinden başka adli müşavirlikler ile disiplin subaylıklarında, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı ile Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı kadrolarında ve yargı ile ilgili idari görev kadrolarında geçen hizmet süreleri de hakimlik hizmetinden sayılır.

**(Değişik ikinci fıkra: 16/6/2009 - 5905/1 md.)** Yargı ile ilgili idari görev kadroları şunlardır:

- A) Millî Savunma Bakanlığı Müsteşar Adli İşler Yardımcılığı kadroları,
- B) Millî Savunma Bakanlığı Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı kadroları,
- C) Millî Savunma Bakanlığı Hukuk Müşavirliği kadroları,
- D) Genelkurmay Başkanlığı, kuvvet komutanlıkları ve Jandarma Genel Komutanlığındaki Hukuk İşleri Müdürlüğü kadroları,
- E) Sahil Güvenlik Komutanlığı Hukuk Müşavirliği kadroları.

(1) Bu madde 17/7/1972 tarihli ve 1611 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle mülga iken, 22/5/2012 tarihli ve 6318 sayılı Kanunun 39 uncu maddesiyle, başlığı ile birlikte metne işlendiği şekilde yeniden düzenlenmiştir.

*Geçici yetki:*

**Madde 40** – Askeri mahkemelerde görevli kıdemli askeri hakimlerin veya askeri savcılarının teklifi üzerine Milli Savunma Bakanı askeri hakim ve yardımcılarını ile askeri savcı ve yardımcılarını asıl görevlerine ek olmak ve üç ay geçmemek üzere; izin, hastalık veya diğer sebeplerle boş bulunan aynı yerdeki başka bir yargı çevresindeki aynı nevi hizmete ait kadro görevini yapmak için geçici yetki verebilir.

Askeri hakim yardımcılarını, kendilerine Milli Savunma Bakanı tarafından geçici yetki verilmesi halinde veya buldukları mahkemenin kıdemli hakimi tarafından kendilerine verilen işlerde askeri hakimlerin bütün görev ve yetkilerine sahiptirler.

**(Ek fıkra: 25/7/2016-KHK-668/4 md.; Aynen kabul: 8/11/2016-6755/4 md.)** Adli müşavirlik, disiplin subaylığı, hukuk müşavirliği, hukuk işleri şube müdürlüğü, yüksek yargı organlarındaki raportör ve askeri savcı kadroları ile askeri yargı ile ilgili diğer kadrolarda görevli askeri hakimlere de birinci fıkra kapsamında geçici yetki verilebilir.

**Ek Madde 1 – (Ek: 17/7/1972 - 1611/1 md.)**

Bu kanunda geçen askeri hakim subay deyişini; görevi ve sıfatı ne olursa olsun (Yüksek yargı organlarında görevli askeri hakimler dahil) 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 21 inci maddesinde belirtilen subay sınıflarından askeri hakim sınıfı subayları kapsar.

**Ek Madde 2 – (Ek: 17/7/1972 - 1611/1 md.)**

Bu kanunda yazılı;

- a) Askeri yargı ile ilgili idari görev kadroları ile,
- b) Adli müşavir, askeri savcı, askeri mahkemeler ile disiplin mahkemeleri kadrolarında gösterilen hakimler,

Askeri hakim sınıfı kapsamına girer.

**Ek Madde 3 – (Ek: 17/7/1972 - 1611/1 md.)**

Mevcut askeri hakim miktarı, kadro ihtiyacını karşılamadığı takdirde, Yedek subay Okulunu bitirerek asteğmenliğe nasbedilenlerden; Hukuk Fakültesini bitirmiş ve hakimlik görevlerinden sayılan hizmetlerde bulunmuş veya avukatlık yapmış olup da bu kanuna göre lüzumlu şartlara sahip olanlardan yeteri kadar, (...) <sup>(1)</sup> Milli Savunma Bakanlığınca askeri hakim sınıfına geçirilerek 16 ncı madde hükmüne göre atamaları yapılır. Bunlar, askeri hakimlerin hak ve yetkilerine sahip olurlar. <sup>(1)</sup>

Askeri hakim niteliklerine sahip olmadıkları sonradan anlaşılanlar, Milli Savunma Bakanlığı tarafından asıl sınıflarına iade edilirler.

**Ek Madde 4 – (Ek: 26/6/1973 - 1773/38 md.; İptal: Ana.Mah. nin 6/5/1975 tarih ve E. 1974/35, K. 1975/126 sayılı kararı ile.)**

**Ek Madde 5 – (Ek: 27/3/1979 - 2219/1 md.)**

**(Değişik birinci ve ikinci fıkralar: 20/8/1981 - 2510/1 md.)**

Askeri Yargıtay Başkanının rütbesi Tümgeneral veya Tümamiraldir. Başsavcısı ile II nci Başkanının rütbesi Tuğgeneral veya Tuğamiraldir. Askeri Yargıtayda bu rütbelerde üye bulunmadığı takdirde daha ast rütbedekiler, rütbe ve kıdem sırasına göre Kanunun yükselmeye ait hükümleri saklı kalmak kaydıyla bu makamlara asaleten atanırlar.

Bu rütbeler, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda gösterilen miktarlar dışında tutulur.

General - amiral iken Askeri Yargıtay üyeliğine seçilenler, birinci bentte sayılan kadro miktarları dışındadır.

(1) 25/7/2016 tarihli ve 669 sayılı KHK'nin 18 inci maddesiyle bu fıkroda yer alan "Genelkurmay başkanlığının teklifi üzerine" ibaresi yürürlükten kaldırılmış olup, daha sonra bu hüküm 9/11/2016 tarihli ve 6756 sayılı Kanunun 18 inci maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.



Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, Daire Başkan ve üyelerinin rütbe terfi ve rütbe kıdemliliği esas ve şartları aşağıda gösterilmiştir.

A) Albayların rütbe terfi esas ve şartları:

1. Bu maddede öngörülen general - amiral rütbelerine tahsis olunan yerlerde açık bulunmak.
2. 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda belirtilen rütbe bekleme süresini tamamlamış olmak.
3. **(Değişik: 24/5/1989 - 3562/5 md.)** Üsteğmen, yüzbaşı, binbaşı ve varsa yarbay ve albay rütbelerine ait sicil notları toplamının sicil notu adedine bölünmesi sonucu bulunacak sıralama notunun, sicil tam notunun % 70 ve daha yukarısı olmak.
4. Hakimlik veya askerlik vakar ve onuruna dokunan şahsi haysiyet ve itibarını kıran veya görev gereklerine uymayan davranışlardan dolayı 1600 sayılı Askeri Yargıtay Kanununun 34 üncü maddesinde yazılı cezalardan birini almamış olmak.
5. 1600 sayılı Askeri Yargıtay Kanununun 37 nci maddesinde belirtilen görevle ilgili suçlarından veya taksirli suçlar hariç olmak üzere 38 nci maddesinde yer alan şahsi suçlardan mahkûm edilmemiş olmak.

**(A bendinin (5) numaralı alt bendinden sonra gelen fıkralar: değişik: 22/7/1981- 2498/1 md.):**

Bu şekilde terfi şartlarını taşıdıkları anlaşılan albaylar; üsteğmen, yüzbaşı, binbaşı, yarbay ve varsa albay rütbesinde almış oldukları sicil notları toplamının sicil notu adedine bölünmesi sonunda ortaya çıkan not ortalamasına göre kendi aralarında kuvvetlerine bakılmaksızın sıralanırlar. Bunların şahsi ve sicil dosyaları Yüksek Askeri Şûraya gönderilir.

**(Mülga fıkra: 11/12/1981 – 2563/10 md.)**

**(Değişik: 24/5/1989 - 3562/5 md.)** Şahsi ve sicil dosyaları Yüksek Askeri Şûra tarafından incelenen albaylar, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine göre değerlendirilir. Yeterlik notu, yeterlik tam notunun % 85 ve daha yukarısı olan albaylardan, yeterlik notu en yüksek olandan itibaren kadro ihtiyacı kadarı bir üst rütbeye terfi ettirilir.

Herhangi bir nedenle boşalan general - amiral yerleri müteakip 30 Ağustosun önce doldurulmaz.

B) Albayların rütbe kıdemliliği:

Rütbe nasıp tarihinden itibaren 3 yılını tamamlayan albayların rütbe kıdemliliği, Askeri Yargıtay Başkanlığınca onanır. Kıdemlilikleri onananların isimleri ilgili kuvvet personel başkanlıklarına bildirilir.

C) General ve amirallerin rütbe terfi şartları:<sup>(1)</sup>

1. Bu maddede öngörülen general- amiral rütbelerinden bir üst rütbede açık bulunmak.
2. 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda gösterilen bekleme süresini tamamlamış olmak.
3. Hakimlik veya askerlik vakar ve onuruna dokunan, şahsi haysiyet ve itibarını kıran veya görev gereklerine uymayan davranışlarından dolayı 1600 sayılı Askeri Yargıtay Kanununun 34 üncü maddesinde yazılı cezalardan birini almamış olmak.

(1) Söz konusu bendin başlangıç kısmı 24/5/1989 tarih ve 3562 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

4. 1600 sayılı Askeri Yargıtay Kanununun 37 nci maddesinde belirtilen görevle ilgili suçlardan veya taksirli suçlar hariç olmak üzere 38 inci maddesinde yer alan şahsi suçlardan mahkûm edilmemiş olmak.

**(C bendinin (4) numaralı alt bendinden sonra gelen fıkralar: değişik: 22/7/1981-2498/2 md.)**

**(Değişik: 24/5/1989 - 3562/5 md.)** Terfi şartlarını taşıdıkları anlaşılan general-amirallerin şahsi ve sicil dosyaları Yüksek Askeri Şûraya gönderilir ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine göre değerlendirme yapılır. Bu işlem sonunda değerlendirme notu, değerlendirme tam notunun % 85 veya daha yukarısı olan general-amirallerden, değerlendirme notu en yüksek olandan itibaren kadro ihtiyacı kadarı bir üst rütbeye terfi ettirilir.

Ancak, bir üst rütbeye yükselecek general - amiral sayısı boş kadro sayısına eşitse, bunların üst rütbeye yükseltileme durumları Yüksek Askeri Şûra üyelerinin üçte ikisinin kabulüne bağlıdır.

**D) (Değişik: 11/12/1981 - 2563/9 md.)** Rütbe bekleme süresi sonunda terfi edemeyen general - amiraller hakkında 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 49 ncu maddesi hükümleri uygulanır. Ancak, Genelkurmay Başkanının teklifi ve Yüksek Askeri Şûranın üçte iki çoğunluğunun kararı ile bir yıl daha aynı rütbede hizmete devam edebilirler.

Aynı neşetli emsali, kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayrılan Askeri Yargıtay üyesi albayların kendi istekleri ile emekliye ayrılmaları halinde 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 49 ncu maddesindeki kadrosuzluk tazminatı hükümleri uygulanır.

**E) (Ek: 25/12/1981 - 2568/6 md.)** Yarbayların rütbe terfii esas ve şartları:

1. 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda belirtilen rütbe bekleme süresini tamamlamış olmak.
2. Hakimlik veya askerlik vakar ve onuruna dokunan şahsi haysiyet ve itibarını kıran veya görev gereklerine uymayan davranışlardan dolayı 1600 sayılı Askeri Yargıtay Kanununun 34 üncü maddesinde yazılı cezalardan birini almamış olmak.

3. 1600 sayılı Askeri Yargıtay Kanununun 37 nci maddesinde belirtilen görevle ilgili suçlardan veya taksirli suçlar hariç olmak üzere 38 nci maddesinde yer alan şahsi suçlardan mahkûm edilmemiş olmak.

Yukarıda belirtilen şartları taşıyanlar 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine göre bir üst rütbeye terfi ettirilirler.

**F) (Ek: 25/12/1981 - 2568/6 md.)** Yarbayların kademe ilerlemesi:

Yarbaylar, sicil notu hariç olmak üzere 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun hükümlerine göre Askeri Yargıtay Başkanının onayı ile kademe ilerlemesi yaparlar.

**Ek Madde 6 – (Ek: 27/3/1979 - 2219/2 md.)**

**(Değişik birinci fıkra: 24/5/1989 - 3562/6 md.)** Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanının rütbesi tuğgeneral - tuğamiral veya tümgeneral - tümamiraldir. Başsavcının rütbesi de albay veya tuğgeneral - tuğamiraldir. Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde bu rütbelerde üye bulunmadığı takdirde daha ast rütbedekiler, rütbe ve kıdem sırasına göre Kanunun yükselmeye ait hükümleri saklı kalmak kaydıyla bu makamlara asaleten atanırlar.

**(Değişik: 20/6/1987 - 3400/1 md.)** Birinci fıkradaki general - amiral rütbeleri 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda gösterilen kadro oranları dışında tutulur.

General - amiral iken Askeri Yüksek İdare Mahkemesi üyeliğine seçilenler yukarıda gösterilen kadro miktarı dışındadır.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı, Başsavcısı ve üyelerinin rütbe terfii ve rütbe kıdemliliği esas ve şartları aşağıda gösterilmiştir.

A) Yarbayların rütbe terfii esas ve şartları:

1. 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda gösterilen rütbe bekleme süresini tamamlamış olmak.  
2. Hakimlik veya askerlik vakar ve onuruna dokunan şahsi haysiyet ve itibarını kıran veya görev gereklerine uymayan davranışlardan dolayı 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 28 nci maddesinde yazılı cezalardan birini almamış olmak.

3. 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 32 nci maddesinde belirtilen görevle ilgili suçlardan veya taksirli suçlar hariç olmak üzere 33 ncü maddesinde yer alan şahsi suçlardan mahkûm edilmemiş olmak.

Yukarıda belirtilen şartları taşıyanlar 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine göre bir üst rütbeye terfi ettirilirlir.

B) Yarbayların kademe ilerlemesi:

Yarbaylar, sicil notu hariç olmak üzere 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun hükümlerine göre Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanının onayı ile kademe ilerlemesi yaparlar.

C) Albayların rütbe terfii esas ve şartları:

1. Bu maddede öngörülen general - amiral rütbesine tahsis olunan yerde açık bulunmak.  
2. 926 sayılı Türk silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda gösterilen rütbe bekleme süresini tamamlamış olmak.  
3. **(Değişik: 24/5/1989 - 3562/6 md.)** Üsteğmen, yüzbaşı, binbaşı ve varsa yarbay ve albay rütbelerine ait sicil notları toplamının sicil notu adedine bölünmesi sonucu bulunacak sıralama notunun, sicil tam notunun % 70 ve daha yukarısı olmak.

4. Hakimlik veya askerlik vakar ve onuruna dokunan şahsi haysiyet ve itibarını kıran veya görev gereklerine uymayan davranışlardan dolayı, 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 28 nci maddesinde yazılı cezalardan birini almamış olmak.

5. 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 32 nci maddesinde belirtilen görevle ilgili suçlardan veya taksirli suçlar hariç olmak üzere 33 ncü maddesinde yer alan şahsi suçlardan mahkûm edilmemiş olmak.

Bu şekilde terfi şartlarını taşıdıkları anlaşılan albaylar; üsteğmen, yüzbaşı, binbaşı, yarbay ve albay rütbesinde almış oldukları sicil notlarının toplamının sicil notu adedine bölünmesi sonunda ortaya çıkan not ortalamasına göre kendi aralarında, kuvvetlerine bakılmaksızın sıralanırlar. Bunların şahsi ve sicil dosyaları Yüksek Askeri Şûraya gönderilir.

**(Değişik: 24/5/1989 – 3562/6 md.)** Şahsi ve sicil dosyaları Yüksek Askeri Şûra tarafından incelenen albaylar 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine göre değerlendirilirlir. Yeterlik notu, yeterlik tam notunun % 85 veya daha yukarısı olan albaylardan, yeterlik notu en yüksek olandan itibaren kadro ihtiyacı kadarı bir üst rütbeye terfi ettirilirlir.

Herhangi bir nedenle boşalan general - amiral yeri, müteakip 30 Ağustostan önce doldurulmaz.

D) Albayların rütbe kıdemliliği:

Nasıp tarihinden itibaren üç yılını tamamlayan albayların rütbe kıdemliliği, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığınca onanır. Kıdemlilikleri onananların isimleri ilgili Kuvvet Personel Başkanlığına bildirilir.

E) (**Değişik: 24/5/1989 - 3562/6 md.**) General ve amirallerin rütbe terfi şartları:

1. Bu maddede öngörülen general - amiral rütbelerinden bir üst rütbede açık bulunmak,
2. 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda gösterilen bekleme süresini tamamlamış olmak,
3. Hakimlik veya askerlik vakar ve onuruna dokunan, şahsi haysiyet ve itibarını kıran veya görev gereklerine uymayan davranışlarından dolayı, 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 28 inci maddesinde yazılı cezalardan birini almamış olmak,
4. 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun 32 nci maddesinde belirtilen görevle ilgili suçlardan veya taksirli suçlar hariç olmak üzere 33 üncü maddesinde yer alan şahsi suçlardan mahkum edilmiş olmamak.

Terfi şartlarını taşıdıkları anlaşılan general - amirallerin sahsi ve sicil dosyaları Yüksek Askeri Şûraya gönderilir ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine göre değerlendirme yapılır. Bu işlem sonunda değerlendirme notu, değerlendirme tam notunun % 85' i veya daha yukarısı olan general - amirallerden, değerlendirme notu en yüksek olandan itibaren kadro ihtiyacı kadarı bir üst rütbeye terfi ettirilir.

F) (**Ek: 24/5/1989 - 3562/6 md.**) Rütbe bekleme süresi sonunda terfi edemeyen general - amiraller hakkında 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 49 uncu maddesi hükümleri uygulanır. Ancak Genelkurmay Başkanının teklifi ve Yüksek Askeri Şûranın üçte iki çoğunluğunun kararı ile bir yıl daha aynı rütbede hizmete devam edebilirler.

Aynı neşetli emsali kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayrılan Askeri Yüksek İdare Mahkemesi üyesi olan albayların kendi istekleriyle emekliye ayrılmaları halinde, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 49 uncu maddesindeki kadrosuzluk tazminatı hükümleri uygulanır.

**Ek Madde 7 – (Ek: 16/6/1983-2845/40 md.; Mülga: 22/6/1999-4390/7 md.)**

**Ek Madde 8 – (Ek: 16/6/1983-2845/40 md.; Mülga: 22/6/1999-4390/7 md.)**

**Ek Madde 9 – (Ek: 22/9/1983-2894/4 md.; Mülga: 12/6/2003-4894/3 md.)**

**Ek Madde 10 – (Ek: 10/11/1983 - 2948/5 md.)**

Askeri hakimler, kanunlarda ve aşağıda belirlenenlerden başka resmi ve özel hiçbir görev alamazlar, kazanç getirici faaliyetlerde bulunamazlar. Eşlerinin, reşit olmayan veya kısıtlanmış çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini Milli Savunma Bakanlığına onbeş gün içinde bildirmekle yükümlüdürler. <sup>(1)</sup>

Adli müşavirlik kadrolarında veya disiplin subaylığı görevlerinde bulunan askeri hakimlere yargı hizmetlerini aksatmamak şartı ile:<sup>(2)</sup>

A) Yargı hizmetleri dışında teşkilatında görevli oldukları komutanlığın askeri hizmetlere ilişkin olarak gerekli gördüğü her türlü hukuki konulardaki isteklerini cevaplandırmak,

B) Teşkilatında buldukları komutanlığın lüzum görmesi halinde yapılacak tatbikat, manevra gibi faaliyetlere iştirak etmek,

C) Birlik personelinin hukuki konularda aydınlatılması amacıyla konferanslar vermek,

D) Disiplin subaylıklarında görevli personele hukuki sorunların çözümünde ve askeri adalet hizmetlerinde yetişmelerinde yardımcı olmak,

E) Teşkilatında buldukları komutanın emri ile disiplin ve askeri hukuk konularında birliklerde araştırma yapmak ve ast birlik komutanlarına belli konularda ve suçlarda danışmanlık yapmak,

F) Teşkilatında buldukları komutanın izni ile askeri okullar ile hizmet öncesi, hizmet içi ve bir üst göreve hazırlama kurslarında gerektiğinde hukuki konularda ders ve konferans vermek,

Görevleri verilebilir.

**(Mülga:22/5/2012-6318/40 md.)**

**Ek Madde 11 – (Ek: 10/11/1983 - 2948/5 md.)**

Askeri hakimler Milli Savunma Bakanlığınca yapılacak plan dahilinde bilgi ve görgülerini artırmak veya meslekleri ile ilgili araştırma yapmak veya kurs ve öğrenim görmek için yabancı ülkelere iki yılı aşmamak üzere gönderilirler.

Yabancı ülkelere gönderileceklerin;

a) Meslekte fiilen beş yıl başarı ile çalışmış olmaları,

b) Sicillerinin olumlu olması,

c) Yurt dışına gönderilecek subaylarda aranan diğer nitelikleri haiz olmaları,

Şarttır.

(1) 25/7/2016 tarihli ve 669 sayılı KHK'nin 18 inci maddesiyle bu fıkrafta yer alan "teşkilatında görevli buldukları komutanlığa" ibaresi "Milli Savunma Bakanlığına" şeklinde değiştirilmiş olup, daha sonra bu hüküm 9/11/2016 tarihli ve 6756 sayılı Kanunun 18 inci maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

(2) 22/5/2012 tarihli ve 6318 sayılı Kanunun 40 uncu maddesiyle bu fıkrafta yer alan "Askeri Hakimlere" ibaresi, "Adli müşavirlik kadrolarında veya disiplin subaylığı görevlerinde bulunan askeri hakimlere" şeklinde değiştirilmiştir.

Yabancı ülkelere gönderilecekler, yukarıdaki şartlara sahip olanlar arasından, hizmetin gerekleri gözönüne alınarak Genelkurmay Başkanlığınca seçilirler.

Yabancı ülkelere gönderilenlerin burada geçen süreleri hakimlik mesleğinden sayılır. Derece yükselmeleri, kademe ilerlemeleri, aylık, ödenek ve diğer bütün özlük hakları devam eder.

**Ek Madde 12 – (Ek: 10/11/1983 - 2948/5 md.)**

Askeri hakimlerin meslek içi eğitimleri kurs, seminer, sempozyum ve konferanslar şeklinde olmak üzere, Milli Savunma Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilecek esaslara göre yapılır.

Milli Savunma Bakanlığınca meslek içi eğitim programları hazırlanmasına gerek görülmediği takdirde, askeri hakimler de Adalet Bakanlığınca düzenlenen meslek içi eğitim programlarından yararlandırılır.

**Ek Madde 13 – (Ek: 10/11/1983 - 2948/5 md. Mülga:22/5/2012-6318/41 md.)**

**Ek Madde 14 – (Ek: 25/7/2016-KHK-669/19 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6756/19 md.)**

Bu maddenin yayımı tarihi itibarıyla adaylık süresini tamamladığı halde kararnamele çıkarılmayanların görevlerine son verilir ve bunlar hakkında 10 uncu madde uyarınca işlem tesis edilir.

**Geçici Madde 1 –** Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte askeri adli hakim sınıfında bulunanlar hizmet süreleri, sicil durumları, Kuvvet bağlılıkları ve kadro zorunlukları esas alınarak askeri hakimliğe, askeri savcılığa, adli müşavirliğe, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı ile Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı kadrolarına ve askeri yargı ile ilgili idari görevlere atanırlar.

Bu kanuna göre yapılacak hizmet atanma işlemleri, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak en geç üç ay içinde bitirilir.

Hizmet atanmaları yapıncaya kadar askeri adli hakim deyimini, askeri hakim, askeri savcı ile yardımcılarını, adli müşavirleri, Askeri Adalet İşleri Başkanlığı ve Askeri Adalet Teftiş Kurulu Başkanlığı kadrolarında ve askeri yargı ile ilgili idari kadrolarda bulunanları ve adayları kapsar.

Halen Jandarma Genel Komutanlığına bağlı ve mensup olan askeri adli hakimler, bu kanunun yayımından başlayarak en geç üç ay içinde İçişleri Bakanlığınca, Milli Savunma Bakanlığınca emrine nakledilirler.

**Geçici Madde 2 –** Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut askeri adli hakim miktarı kadro ihtiyacını karşılamadığı takdirde, asıl kaynaklardan yeter personel yetiştirilinceye kadar yedek subay okulunu bitirerek asteğmenliğe nasedilmiş olanlardan hukuk fakültesini bitirmiş ve hakimlik görevinden sayılan hizmetlerde bulunmuş veya avukatlık veyahut eylemli öğretim üyeliği yapmış olup bu kanuna göre lüzumlu şartlara sahip bulunanlardan yeteri kadar askeri hakim ve askeri savcı yardımcısı yetiştirilmek üzere Milli Savunma Bakanlığınca ad çekme ile ayrılırlar.

Bu suretle askeri hakim ve askeri savcı yardımcılığı adaylığına ayrılmış olanlar, askeri mahkemelerde ve askeri savcılıklarda üç ay çalıştırılırlar. Bu süre sonunda başarı gösterenlerin askeri hakim yardımcılığına veya askeri savcı yardımcılığına 16 ncı madde hükümlerine uygun olarak atanmaları yapılır ve bunlar askeri hakim ve askeri savcı yardımcılarının haklarına ve yetkilerine sahip olurlar. Başarı gösteremiyenler veya askeri hakim veya askeri savcı yardımcısı olmak niteliklerini kaybedenler Milli Savunma Bakanlığınca tarafından derhal asıl sınıflarına gönderilirler. Bunlar emsalleri ile terhis edilirler.

Bu madde hükmü savaş halinde de uygulanır.

**Geçici Madde 3 – (17/7/1972 - 1611 sayılı Kanunla eklenen geçici madde 1 hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)** 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 41 inci maddesinde belirtilen kadro oranına indirilinceye kadar bekleme süresi sonunda rütbe terfii şartlarını haiz oldukları halde üst rütbe kadrosunda açık bulunmadığı için terfi edemiyerek beklemiş askeri hakim albayların emekliye sevkleri 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa 1424 sayılı Kanunla eklenen ek geçici 13 üncü madde esaslarına göre yapılır. <sup>(1)</sup>

**Geçici Madde 4 – (17/7/1972 - 1611 sayılı Kanunla eklenen geçici madde 2 hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)** Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte; albay ve general - amiral rütbelerinde bulunan askeri hakimler birinci sınıfa geçirilmiş sayılırlar.

**Geçici Madde 5 – (17/7/1972 - 1611 sayılı Kanunla eklenen geçici madde 3 hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)**

Kanunun maddelerinde gösterilen yönetmelikler 6 ay içinde çıkarılır.

**Geçici Madde 6 – (Ek: 24/5/1989 - 3562/9 md.)**

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte tard, ihraç, yetersizlik veya disiplinsizlik sebepleriyle emekli edilenler dışında kalan ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini kaybetmemiş bulunan emekli askeri hakim ve savcılar ile halen görevde olan ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini kaybetmemiş bulunan askeri hakim ve savcılarının şahsi dosya ve sicilleri üç ay içinde incelenerek bu Kanuna göre birinci sınıfa ayrılma işlemleri; geçmişe yönelik mali hak doğurmamak kaydıyla, birinci sınıfa ayrılmayı hak ettikleri tarihten geçerli olmak üzere yapılır.

**Geçici Madde 7 – (Ek: 24/5/1998 - 3562/9 md.)**

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar (200) ikiyüz tam not üzerinden düzenlenen sicil notları, (100) yüz tam not üzerinden değerlendirilir.

**Geçici Madde 8 – (Ek: 21/6/2000 - 4583/2 md.)**

Bu Kanunun yürürlüğe girmesiyle, daha önceki tarihler itibarıyla birinci sınıfa ayrılma işlemleri, birinci sınıfa ayrılmayı hak ettikleri tarihe göre düzeltilir. Bu düzeltme geçmişe doğru mali hak doğurmaz.

**Geçici Madde 9 – (Ek: 22/5/2012 - 6318/42 md.)**

31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olarak çalışmış olup 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılan askeri hakimlerin emeklilik kesenek ve karşılıkları ile emekli aylıkları ve ikramiyelerinin hesaplanmasında 2802 sayılı Kanunun geçici 16 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

(1) a- Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, Daire Başkanları ve Üyeleri yönünden bu madde hükmü Anayasa Mh.nin 10/1/1974 tarih ve E.1972/49, K. 1974/1 sayılı sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

b- 27/3/1979 tarih ve 2219 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile, maddenin yükselme, emeklilik ve kadrosuzlukla ilgili hükümleri Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Birinci Başkanı, İkinci Başkanı ve Başkanunsözcüsü ile hakim sınıfından olan üyeleri yönünden yürürlükten kaldırılmıştır.

**Geçici Madde 10 – (Ek: 22/5/2012 - 6318/42 md.)**

Hakkında iddianamenin kabulüne karar verilerek bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yargılamaları askeri mahkemelerde devam eden askeri hakimlerin dava dosyaları Askeri Yargıtaya gönderilerek kovuşturmalarına Askeri Yargıtayda buldukları aşamadan itibaren devam olunur.

**Geçici Madde 11 – (Ek: 22/5/2012 - 6318/42 md.)** Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan askeri hakimlerin, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma tarihleri, bu Kanun hükümleri dikkate alınarak yeniden belirlenir. Ancak, herhangi bir nedenle alınmış kademe ilerlemeleri ve derece yükselmelerinin tamamı askeri hakimlik mesleğinden sayılır. Birinci sınıfa geçirilmiş olup da birinci sınıf hakim ve savcılarının özlük haklarından yararlanamayan askeri hakim için 15 inci maddenin altıncı fıkrasında yer alan üç yıllık süre bir yıl olarak uygulanır.

Yukarıdaki fıkra hükümleri, kazanılmış hak ve statüleri geriye götürmez ve geçmişe yönelik mali hak ve yükümlülükler doğurmaz.

**Geçici Madde 12 – (Ek: 22/5/2012 - 6318/42 md.)**

Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler altı ay içinde hazırlanarak yürürlüğe konulur.

**Geçici Madde 13- (Ek: 25/7/2016-KHK-669/20 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6756/20 md.)**

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan askeri hâkimlerin, birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma tarihleri, bu Kanun hükümleri dikkate alınarak, kazanılmış hak ve statüleri geriye götürülmeksizin ve geçmişe yönelik mali hak ve yükümlülükler doğurmaksızın yeniden belirlenir.

**Geçici Madde 14- (Ek: 25/7/2016-KHK-669/20 md.; Değiştirilerek kabul: 9/11/2016-6756/20 md.)**

20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ilan edilen olağanüstü halin devamı süresince;

a) Yapılacak askeri hakim atamalarında, 357 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde yer alan teminatlar dikkate alınmaz.  
b) Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu kararlaştırılan askeri yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu değerlendirilen askeri hakimlerin meslekten çıkarılması işlemleri, 18/10/2016 tarihli ve 6749 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 3 üncü maddesine göre yapılır.

**Ek Geçici Madde 1 – (Ek: 22/9/1983 - 2894/5 md.)**

926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun ek geçici 39 ve ek geçici 47 nci maddeleri kapsamına giren yüzbaşılar hakkında, bu Kanunun 2 nci madde "D" bendindeki "yüzbaşılığın ilk üç yılında bulunan" ibaresi "yüzbaşılığın ilk altı yılında bulunan" şeklinde uygulanır.

*Yürürlükten kaldırılan kanunlar:*

**Madde 41 –** 6 Temmuz 1956 tarihli ve 6775 sayılı ve 20 Mayıs 1959 tarihli ve 7281 sayılı kanunlar ile 17 Eylül 1943 tarihli ve 4497 sayılı kanunun 1 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

9 Haziran 1942 tarihli ve 4273 sayılı kanun ve bu kanunun ek ve tadilleri ile diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri, bu kanunun kapsadığı kişiler hakkında uygulanmaz.

*Kanunun yürürlüğü:*

**Madde 42 –** Bu kanun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**Madde 43 –** Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.



**26/10/1963 TARİH VE 357 SAYILI ANA KANUNA  
İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER:**

**1) 22/6/1999 tarih ve 4390 sayılı Kanunun Geçici Maddeleri:**

**Geçici Madde 1** – Bu Kanunun yayımı tarihinde Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görev yapan askeri hakim ve Cumhuriyet savcılarının görevleri sona erer; bunlara atamaları yapılincaya kadar Milli Savunma Bakanı tarafından askeri mahkemelerde veya yargı ile ilgili idari görevlerde rütbe ve kıdemlerine uygun olarak geçici yetki verilebilir.

**Geçici Madde 2** – Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görev yapan askeri hakim ve Cumhuriyet savcılarında boşalan yerlere, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren onbeş gün içinde Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atama yapılır.

Bu atamalar yapılincaya kadar 2845 sayılı Kanunun 7 ve 8 inci madde hükümlerine göre işlem yapılır.

**Geçici Madde 3** – Bu Kanunun yayımı tarihinden önce Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görülmekte olan davalara kaldığı yerden devam olunur.

**357 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN  
MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL  
EDİLEN HÜKÜMLERİN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ  
GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	357 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
1611	—	27/7/1972
1773	—	11/7/1973
2219	—	7/4/1979
2372	—	21/1/1981
2498	—	24/7/1981
2510	—	22/8/1981
2563	—	15/12/1981
2568	8 inci maddesine bağlı ek geçici 2 nci maddesi	26/12/1981
	Diğer maddeleri	10/1/1982
2845	a. Göreve ilişkin hükümleri	1/5/1984
	b. Atamaya ilişkin hükümleri	1/3/1984
	c. Diğer hükümleri	18/6/1983
2894	—	24/9/1983
2948	—	13/11/1983
3400	—	4/7/1987
3562	—	31/5/1989
4390	—	22/6/1999
4583	—	28/6/2000
4894	—	17/6/2003 tarihinden 3 ay sonra

## 3840-3860

<b>Değiştiren Kanunun/KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası</b>	<b>357 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri</b>	<b>Yürürlüğe Giriş Tarihi</b>
5359	Madde 2	8/6/2005
5905	Madde 39	3/7/2009
6000	8	30/6/2010
6318	12, 13, 14, 15, 18, 19, 23, 25, 26, 28, 37, Ek Madde 10, Ek Madde 13, Geçici Madde 9, Geçici Madde 10, Geçici Madde 11, Geçici Madde 12, (1), (2), (3) sayılı Cetveller	3/6/2012
Anayasa Mahkemesi'nin 9/4/2014 tarihli ve E.: 2014/34, K.: 2014/79 sayılı Kararı	2	9/9/2014
Anayasa Mahkemesi'nin 4/6/2014 tarihli ve E.: 2013/82, K.: 2014/100 sayılı Kararı	25, 29	Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten 6 ay sonra (17/3/2015)
6586	1	3/2/2015
KHK/668	40	27/7/2016
KHK/669	10, 15, 20, 21, 29, 31, Ek Madde 3, Ek Madde 10, Ek Madde 14, Geçici Madde 13, Geçici Madde 14	31/7/2016
KHK/671	10, 24	17/8/2016
KHK/676	12	29/10/2016
6755	40	24/11/2016
6756	10, 15, 20, 21, 29, 31, Ek Madde 3, Ek Madde 10, Ek Madde 14, Geçici Madde 13, Geçici Madde 14	24/11/2016
6757	10, 24	24/11/2016
KHK/680	28	6/1/2017